Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета
1918 йил 21 июндан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 96 (20. 064) • 1988 йил 26 апрель, • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

БУТУНИТТИФОҚ XIX ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ШАРАФИГА

ИШГА ИЖОДИЙ ЁНДАШИШ — МУВАФФАҚИЯТЛАР ГАРОВИ

Ўлкамизда беш йилликнинг учинчи йили баҳори кезмоқда. Республикамиз меҳнат аҳли бутун мамлакатдаги сингари қайта қуришнинг янги босқичига қадам қўйди. Эндиликда улар бу босқичнинг ҳаётийлиги, муваффақиятлари ўзларининг амалий фаолиятларига, белгиланган план ҳамда мажбуриятлар ижросига қай даражада ижодий ёндашувларига ва ниҳоят ҳар бир соҳада ғайрат-шижоат кўрсатиб тер тўкишларига боғлиқ эканлигини яхши биладилар.

— Бугунги кунда, биз, агросаноат комплекси тармоқлари коллективлари олдига алоҳида талаблар қўйилмоқда, — деб ёзади Қарши даштининг Китоб массивида жойлашган Беруний номли совхоз директори А. Тўраев. — Зеро, Ватанимизнинг Озиқ-овқат программасини бажариш, аҳолига кўпроқ ва сифатли noз-неъматлар етказиб бериш, саноат учун хом ашё ишлаб чиқаришни жадаллаштириш бевосита ҳам, билвосита ҳам бизга боғлиқ...

Ҳа, ҳақиқий деҳқон, чинакам чорвадор ҳамиша Ватан, партия белгилаган топшириқларни бажариш йўлида бутун кучини, билими ва маҳоратини аямай ишлаб келди. Ҳозир ҳам шундай меҳнат қилмоқда ва қилаверади. Бунинг учун мисоллар кўп. Ғоят қийин келган ўтган йилги шароитда амалга оширилган ишларимиз якунларига бир назар ташланг: 218 колхоз, 156 совхоз, 9424 бригада пахта тайёрлаш планини ошириб бажардилар. Сут ва гўшт тайёрлаш 1985 йилга нисбатан 22, тухум харид қилиш 24 процент ошди.

Булар шундан далолат берадики, кимда-ким ўз иши ва бурчига масъулият билан қараб, унга ижодий ёндашса, илҳом билан тер тўкса, меҳнатнинг илғор методларини кенг жорий этса, кўзланган мақсадларга эришиши, шубҳасиз. Шу боиски, партия, совет, касаба союз ташкилотлари ва хўжалик органларининг вазифаси — меҳнат коллективларида қайта қуриш даврининг иккинчи босқичи бошланган ҳозирги кунда ҳар бир ишга илҳом ва ижод билан, изланиш ва ташаббускорлик билан ёндашиш хоҳиш-иродасини туғдиришга эришишдан иборат. Зотан, бизга ҳозир худди шундай йўл тутиш жуда-жуда зарур.

Жорий йилимиз алоҳида аҳамиятга эга. Мамлакат Бутуниттифоқ XIX партия конференциясига тайёрланмоқда. Коммунистлар, ҳамма меҳнаткашлар бу анжуманга қайта қуриш манфаатлари йўлида кўпроқ, яхшироқ ишлаш, экономикани юксалтиришга салмоқли ҳисса қўшиш туйғуларига тўлиб-тошган ҳолда боришга азму қарор қилишган. Бунинг учун республикамиз агросаноат комплекси тармоқлари коллективлари ўзларининг иродаси, маҳорати, меҳнатсеварлиги ва бой тажрибасини анчагина тиғиз планлар ижросига бугунданоқ сафарбар этмоқлари керак. Негаки, аксарият хўжаликларда ҳануз қолоқлик ҳукм сураётгани, ердан, сувдан, меҳнат ресурсларидан самарасиз фойдаланилаётгани сир эмас. Айниқса, интенсив технология интизомлари қўпол тарзда бузилаётганлигини, алмашлаб экиш агротехникаси суст ўзлаштирилаётганлигини, ўғитлар, ҳосилни ҳимоя қилиш воситаларини ишлатишда пала-партишлик рўй бераётганлигини ва ниҳоят одамлар ҳақида ғамхўрлик кўнгилдагидек эмаслигини яшириб бўлмайди. Пировард натижада буларнинг ҳаммаси планларимиз ижросига, мажбуриятларимиз бажарилишига тўсқинлик қилмоқда.

Пахтачиликда рўй бераётган омадсизликни қўйиб турайлик, зарбдор тармоқ — чорвачиликдаги қолоқлик доғини қачон ювамиз! Ўтган йили масалан, 632 та хўжаликда гўшт тайёрлаш плани бажарилмади. 352 та хўжалик сут, 379 та хўжалик тухум етиштириш бўйича қарздор бўлиб қолишди. Дон, сабзавот, пилла сингари бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш борасида ҳам шундай танг вазиятлар содир бўлди. Узоққа борманг: шу йилнинг биринчи кварталида Бўзатов, Нишон, Большевик сингари ўнлаб районлар гўшт ва сут тайёрлаш топшириқларини яна уддалай олишмади.

КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил февраль Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, эндиликда биз белгиланган планларни илгаригидек муносабат билан, эскича ёндашувлар билан бажара олмаслигимизни тушуниб оляпмиз. Шу боисдан ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг топшириғи билан республикамизни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йил плани лойиҳаси олдиндан ишлаб чиқилиб, кенг халқ муҳокамасига ташланди. Ҳолбуки, бундан буён планлаштиришда илгаригидек ниманидир бекитиб қолиш, амалга оширишнинг иложи бўлмаган режаларни ҳам планга киритиш каби ҳоллар бўлмаслиги, аксинча, нимаики кўзда тутилган экан, ҳаммаси аниқ-равшан бўлмоғи ва улар муқаррар бекаму-кўст бажарилмоғи керак.

Чунончи, келгуси йил миллий даромад 5,7 процентга кўпайиб, ҳажми 26,5 миллиард сўмга етиши лозим. 5 миллион 250 минг тонна пахта Ватан торозисида нақд турмоғи шарт. Чорвачилик, сабзавот, полиз маҳсулотлари, узум етиштиришда эса ҳатто беш йиллик план топшириқларидан ҳам ошиб кетмоғимиз даркор.

Бу рақамлар, бу режалар ҳозирги кунданоқ нафақат партия, совет, хўжалик органлари кўз ўнгида, балки мутахассислар, халқ назоратчилари, масъул ва мутасадди кишилар эътиборида турмоғи керак. Токи, меҳнат коллективлари уларни тўла-тўкис амалга оширишлари учун бутун куч-қувватларини, билим ва маҳоратларини сарфлаб ишлашга эришсинлар, юксак ташаббускорлик, шахсий масъулият намуналарини кўрсатсинлар.

Ерга, сувга, уруғлик ва экин-тикин ишлари сифатига, минерал ҳамда маҳаллий ўғитларга, ҳосил парваришига, уни ўриб-йиғиб олишга ҳамма-ҳаммасига ижодий ёндашишнинг муҳим йўлларидан бири — агросаноат комплекси барча тармоқларини тўла хўжалик ҳисобига ўтказишга, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш шароитига кўчиришга эришишдир. Бунинг учун қишлоқ коммунистлари ҳар галгидек авангард бўлиб, ҳозирданоқ шарт-шароит яратишнинг, хўжаликлар экономикасини мустаҳкамлашнинг конкрет тадбирларини кўрмоқлари лозим.

Ишимизнинг илҳомбахш, ижодий бўлиши учун маъмурий органлар ҳам ўз тасарруфларидаги молия идоралари ва иқтисодчилар билан ҳамкорликда зарар кўрадиган колхоз ва совхозларга барҳам беришнинг кечиктириб бўлмайдиган чораларини белгилашлари, рентабеллиги паст, фойда бермайдиган, ишлаб чиқариш шароитлари чиндан ҳам ноқулай ҳисобланган хўжаликларни маблағ билан биринчи навбатда таъминлашни назарда тутишлари, пландан ташқари сарф-харажатларга барҳам беришлари керак.

«АГАР ПАРТИЯ, — деди М. С. Горбачев Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика раҳбар ходимлари ҳузурида сўзлаган нутқида, — ОММА ОРАСИДА ДОИМИЙ ИШ ОЛИБ БОРИБ, ИЖОДИЙ, НОВАТОРЛАРЧА, МАСЪУЛИЯТ БИЛАН ҲАРАКАТ ҚИЛСА, ИШИМИЗ ТАЪМИНЛАНАДИ, ҚАЙТА ҚУРИШ ҲАМ, БИНОБАРИН, БУТУН ЖАМИЯТИМИЗ ҲАМ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ ЧЎҚҚИЛАРИГА ЧИҚАДИ».

Ҳа, шундагина тармоқда ҳамма ишлар вақтида, сифатли бўлиб, самарали натижалар бериши мумкин. Шундагина баҳорги иш ёзга, ёзги иш кузга, кузги иш қишга қолмайди. Планлар ва мажбуриятлар ўринлаб, сўзимиз бутун, юзимиз ёруғ бўлади.

Ишга ижодий ёндашиш — янги муваффақиятлар гарови.

СССР ГРАЖДАНЛАРИ! КЎП МИЛЛАТЛИ БУЮК ВАТАНИМИЗ КУЧ-ҚУДРАТИНИНГ МАНБАИ — ЭРКИН МАМЛАКАТДАГИ ЭРКИН ХАЛҚЛАРНИНГ ИТТИФОҚИ ВА ҚАРДОШЛИГИНИ ТИНИМСИЗ МУСТАҲКАМЛАНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

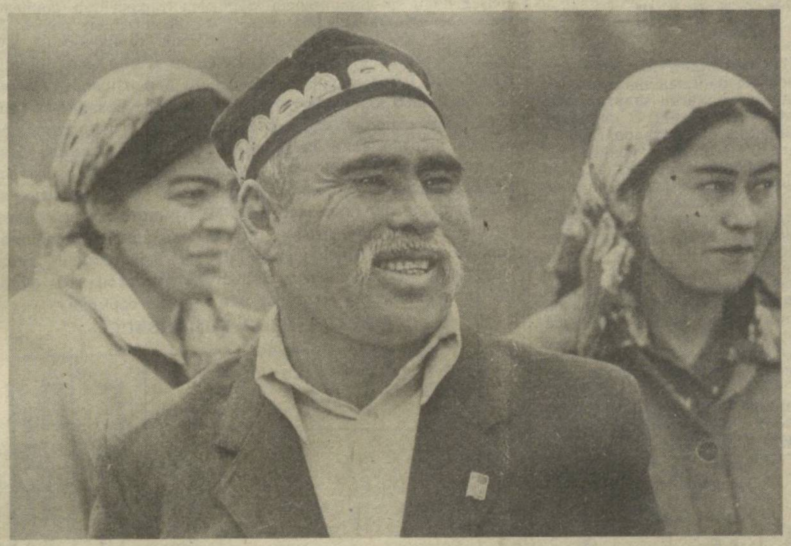

ОБЛАСТДА БИРИНЧИ

Наманган районидаги Свердлов номли колхоз сарф-харажатларни ҳисобга олишнинг чек системасига областда биринчи бўлиб ўтган эди. Бу ўз самараларини бермоқда. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг асосий турларини ишлаб чиқариш сезиларли равишда ўсди. Масалан, 1 центнер гўштнинг нархи 1986 йилга нисбатан 100 сўмга арзонлашди. Оилавий звеноларга бириктирилган ҳар гектар боғнинг самарадорлиги 3,3 минг сўмга кўпайди. Пландан ташқари 4000 тонна пахта тайёрланди. Хўжалик ўтган йили Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғига сазовор бўлган эди. Миришкорлар айни кунларда янги ҳосилга замин яратмоқдалар. Хўжаликда чигит экиш барвақт тугалланди.

СУРАТЛАРДА: хўжаликда биринчи бўлиб оилавий пудрат звеноси ташкил этган Қўчқорбой Камолов ва чигит экилаётган пайт.

А. Ковтун фотолари (ЎзТАГ).

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

Қашқадарё область ремонт-қурилиш трестининг Бешкент шаҳридаги 21-участкаси бунёдкорлари бу йил бош пудрат бўйича 450 минг сўмлик, ўз кучлари билан эса 330 минг сўмлик ремонт-қурилиш ишларини амалга оширишни кўзда тутганлар. Меҳнат беллашувида Исом Эсонов, Абдулла Авлиёқулов, Пирназар Ҳаққиев етакчилик қилаётган коллективлар пешқадамлик қилишяпти.

Ремонтчилар ғайрати билан ҳозирга қадар Бешкент шаҳридаги 28 квартирали турар-жой бинолари, 3 километрдан ортиқ иситиш тармоқлари, район маданият уйининг кутубхоналари, Қарши матлубот жамияти, қатор савдо шохобчалари ремонтдан чиқарилди.

Вақтдан ўзиб меҳнат қилаётган бинокорлар Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси очиладиган кунга қадар 10 ойлик планларини бажаришни кўзда тутганлар.

П. ТЎЛИЕВ.

Интернационал бригада ютуғи

Андижондаги 162-қурилиш трестига қарашли 1-қурилиш бошқармасининг Ўринбой Режабоев бошлиқ бригадаси мусобақада бир неча йиллардан буён пешқадамлик қилиб келмоқда.

Бригада аъзолари ўтган йили Андижон ип газлама комбинати қурилишида 1,5 миллион сўмлик монтаж ишларини бажаришиб, энг юқори кўрсаткичга эришдилар. Бригада бошлиғининг таъкидлашича, коллективда қарор топган дўстлик, ҳамжиҳатлик, ўзаро ёрдам ютуқларнинг асосий гарови бўлмоқда.

Бригада бундан ўн йил муқаддам биринчилар қатори пудрат усулида ишлашга ўтганди. 1987 йилдан эса коллектив пудрат усулида ишламоқда. Шу йиллар ичида бригадада меҳнат унумдорлиги деярли 51 процент, иш ҳақи 21 процент ўсди. Қунимсизликка барҳам берилди.

Коллективда юзага келган ҳар қандай муаммони беш кишидан иборат бригада кенгаши ҳал қилади. Бригада кенгашига сайланган монтажчиларнинг миллати ҳам турлича. Ўринбой Режабоев — ўзбек, Анатолий Ким — корейс, Александр Чечель — немис, Асан Гадала — татар, Александр Боголюбов — рус.

Интернационал бригада Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига оширилган мажбурият қабул қилиб ишламоқда. Улар конференция очиладиган кунни уч йиллик планни бажариш ҳамда 3 минг киловаттсоат электр энергиясини тежаш билан кутиб оладилар. Бу мақсад йўлида коллектив зарбдор иш суръатини давом эттирмоқда. Бригада йилнинг биринчи квартали планини 108,8 процент бажарди.

К. НИШОНОВ.

Пилла қурти парвариши бошланди

Шеробод районидаги В. Қодиров номли совхоз инкубаториясида жонлантирилган 222 қути қурт уруғи пиллачилик звеноларига тарқатилди. Ҳозир пиллахоналарда қурт боқишга киришилди.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига ўз зиммаларига юксак социалистик мажбурият олган совхоз пиллакорлари бу йил ҳар қути қурт уруғидан 70 килограммдан ҳосил етиштиришга аҳд қилишган. Ҳалима Турсунова, Сулув Қаюмова, Сарвар Шобердиева, Маҳкамой Турдиалиева бошлиқ звеноларнинг «кумуш тола» ижодкорлари аҳди эса янада юксак. Улар ҳар қутидан 80—100 килограммдан пилла етиштиришга бел боғладилар.

Совхозда тутчиликни ривожлантириш ва янги тут плантациялари ташкил этиш ҳисобига пиллачилик йил сайин юксалиб боряпти. Жумладан, бу ерда ўтган йили ҳам 220 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан пландаги 52 килограмм ўрнига 69 килограммдан «кумуш тола» етиштирилган эди.

А. ХАЛИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Табрик телеграммаси

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети дўст афғон халқининг миллий байрами — Афғонистонда Апрель миллий-демократик революцияси ўн йиллиги муносабати билан Афғонистон Республикаси Президенти, Афғонистон Халқ-демократик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Нажибуллога, Афғонистон Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Султонали Кештмандга табрик телеграммаси йўлладилар.

Ана шу ўн йил мобайнида босиб ўтилган йўл, деб таъкидланади телеграммада, осон бўлмади, афғон халқи ўз мамлакатининг барча хусусиятларини эътиборга олиб, ўзининг бундан буёнги тараққиёт йўлини ўткир ички кураш шароитида излашигагина эмас, шу билан бирга эълон қилинмаган уруш вазиятида давлат мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилишига ҳам тўғри келди.

Афғонистоннинг янги раҳбарияти ишлаб чиққан, реалликларни чуқур идрок этиш натижаси бўлиб қолган, афғон халқининг урф-одатлари ва анъаналарини қамраб олган миллий ярашсиёсати ҳамда Афғонистон теварагидаги аҳволни сиёсий бартараф этишга қаратилган изчил йўл мана шу ғоятда кескин маҳаллий можарони амалда ҳал қилишга ўтиш имконини берди. Афғонистон, Покистон, Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатлар Женева битимларини имзолаганлиги халқаро ҳамжамиятнинг янгича тафаккур руҳидаги катта муваффақияти бўлиб қолди. Ана шу битимларга қатъий риоя этиш Афғонистоннинг ишларига ташқаридан аралашишни тўхтатиш, Афғонистон муаммосининг ташқи жиҳатларини ҳал этиш, совет қўшинларининг Ватанига ва афғон қочоқларининг ўз масканларига қайтиши, деган маънони билдиради.

Миллий яраш сиёсати кенг сиёсий негизда умуммиллий мулоқотга йўл солиб, афғон жамиятида мавжуд бўлган барча кучлар, шу жумладан ҳозирги вақтда бир-бирига қарама-қарши турган кучлар иштирокида коалицион ҳукумат тузиш истиқболларини очди.

Совет — Афғонистон муносабатларида янги босқич бошланмоқда, деб таъкидланади телеграммада. Афғон халқи мустақил, қўшилмаган ва бетараф Афғонистон учун олиб бораётган адолатли курашида бундан буён ҳам Совет Иттифоқининг тўла тушуниб, бирдам бўлишига, яхши қўшничилик, суверенитетни ҳурмат қилиш ва тенг ҳуқуқлилик принципларини изчиллик билан рўёбга чиқаришига умид боғлаши мумкин.

(ТАСС).

ТЕЖАМЛИ ИШ

Бўз район ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси механизациялашган мелиоратив отряди бульдозерчиси Зокиржон Рўзиев Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси очиладиган кунгача беш йилликнинг тўрт йили шахсий план топшириқларини барвақт бажариб, партия анжуманига муносиб туҳфа тайёрлашга аҳд қилди.

Ташаббускор бульдозерчи ўтган йили шахсий ҳисобда кўзда тутилган 60 минг ўрнига 98 минг кубометр ҳажмда тупроқ ишларини бажарди. 2300 литр дизель ёнилғиси иқтисод қилди. Икки нафар малакали шогирд етиштирди. Ҳозир З. Рўзиев 1989 йилнинг январь ойи ҳисобига ишламоқда.

Аҳди қатъий устоз ва унинг А. Мирҳайдаров, М. Ҳидиров каби шогирдлари партия анжумани очиладиган кунгача 1500 литр дизель ёнилғиси, 0,6 минг сўмлик эҳтиёт қисм, 0,4 тонна ёнилғи-мойлаш материаллари иқтисод қилади.

Ҳ. РУСТАМОВ.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

СССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ 1988 ЙИЛ БИРИНЧИ КВАРТАЛИДА БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Давлат статистика комитетининг ахбороти

I. Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг умумий иқтисодий кўрсаткичлари

Мамлакат меҳнаткашлари 1988 йил бошидан буён ижтимоий ишлаб чиқаришни ва унинг самарадорлигини янада ўстиришни, халқ фаровонлигини оширишни таъминладилар.

Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонуни кучга кирганлиги, кўпгина корхоналар тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтганлиги уларнинг мустақиллигини кенгайтириш ҳамда фаолият натижалари учун масъулиятини ошириш шароитини яратди, меҳнат коллективларининг ишини активлаштирди.

Мамлакат иқтисодий ва социал ривожланишининг **1988 йил биринчи кварталдаги** асосий кўрсаткичлари қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди (ўсиш процент ҳисобида):

	1988 йил I кварталида 1987 йил I квартали ҳақиқий даражасига нисбатан
Ҳосил қилинган миллий даромад	4
Саноат маҳсулоти	5,0
Марказлаштирилган давлат капитал маблағи ҳамда корхона ва ташкилотлар фондларининг маблағлари ҳисобига ишга туширилди:	
Асосий фондлар	5,2
Уй-жой бинолари	5
Марказлаштирилган давлат капитал маблағлари ҳамда корхона ва ташкилотлар фондларининг маблағлари ҳисобига	5,2
Умумий фойдаланишдаги транспортнинг ҳамма турларида юк ташиш (жўнатиш) ҳажми	4,0
Умумий фойдаланишдаги транспортнинг ҳамма турларида пассажир обороти	4,0
Меҳнат унумдорлиги:	
саноатда	5,4
қурилишда	8,9
темир йўл транспортида	10,1
Ишчи ва хизматчилар сони	0,3
Халқ хўжалигидаги иш ҳақи фонди	4,5
Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача иш ҳақи	4,0
Колхозчиларнинг меҳнат ҳақи	3
Аҳолига ижтимоий истеъмол фондларидан тўловлар ва имтиёзлар	5,3
Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти (ҳақиқий нархларда)	5,6
Аҳолига пулли хизматлар	13,8
Ташқи савдо обороти (ҳақиқий нархларда)	8,2
Халқ хўжалигидаги фойда	11,8

Ижтимоий меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 4 процент ошди, ҳосил қилинган миллий даромадни **ўстиришнинг ҳаммаси шу йўл** билан таъминланди.

Саноат маҳсулоти 11 миллиард сўмлик миқдорда кўпайди, унинг ҳажмини ошириш юзасидан белгиланган кўрсаткичга эришилди.

Марказлаштирилган давлат капитал маблағлари ҳамда корхона ва ташкилотлар фондларининг маблағи ҳисобидан 0,9 миллиард сўмликдан кўп асосий фондлар ишга туширилди.

Шу билан бирга бир қанча кўрсаткичлар юзасидан план топшириқларини амалга оширишда қолоқликка йўл қўйилди. Саноат маҳсулоти етказиб беришга оид шартномавий мажбуриятларни бузиш ҳали ҳам содир бўлмоқда. Машинасозлик комплекси кўпгина турдаги маҳсулотлар юзасидан давлат буюртмасини бажармади. Халқ истеъмол қиладиган бир қанча молларни ишлаб чиқариш белгиланганидан камроқ бўлди. Баъзи регионларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш камайишига йўл қўйилди. Товар обороти юзасидан белгиланган топшириқ бажарилмай қолди.

СССРнинг ташқи савдо обороти 31,6 миллиард сўмни ташкил этди ва 1987 йилнинг биринчи кварталига нисбатан 8,2 процент ошди. Жаҳон бозорига бевосита чиқиш ҳуқуқи берилган министрлик ва идораларнинг умумий экспорт ҳажмидаги улуши 18 процентни, импортдаги улуши 30 процентни ташкил қилди.

II. Ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаш

Фан-техника тараққиёти. Ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишга 6,7 миллиард сўм ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7 процент кўп маблағ сарфланди. Шу мақсадларга сарфланган давлат капитал маблағи ҳажмининг ярмидан кўпроғини корхона ва ташкилотларнинг ўз маблағлари ташкил этди.

Саноатда 1,5 мингтага яқин механизациялаштирилган поток, автомат, ротор ва ротор-конвейер линиялари ҳамда рақамли программа асосида бошқариладиган 2000 тадан кўпроқ металл қирқиш станоклари ўрнатилди.

(Давоми иккинчи бетда).

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДАН

Ўзбекистонда Совет — Ливан дўстлиги кунлари тугади. Бу дўстлик кунларида Ливан Республикаси парламентининг аъзоси Мерван Ҳамади бошчилигидаги шу мамлакат вакиллари делегацияси қатнашди.

Ливанлик меҳмонлар республикамизда бўлган вақтларида Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар, саноат корхоналарининг меҳнатчилари, чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашиб, суҳбатлашдилар. Ўзбекистон билан Ливан ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни кенгайтириш йўллари муҳокама этилди.

Делегация Самарқандга сафар қилди, бу ерда меҳмонлар тарихий ёдгорликларни ва шаҳарнинг янги қурилиш районларини кўздан кечирдилар. Алишер Навоий номли Самарқанд давлат университетида ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган Ливан халқи билан бирдамлик митинги ўтказилди.

Ливан Республикасининг делегациясини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев қабул қилди.

(ЎзТАГ).

МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ БОСМАДАН ЧИҚДИ

М. С. Горбачевнинг 1988 йил 6—8 апрель кунларида Ўзбекистонга қилган сафари тўғрисидаги «Қайта қуриш муваффақияти — халқ қўлида» деган тўплам босмадан чиқди. Тўпламга КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Афғонистон Республикаси президенти, АХДП Марказий Комитети Бош секретари Нажибулло билан учрашуви тўғрисидаги материаллар, Совет — Афғонистон Қўшма баёноти; М. С. Горбачевнинг Ўзбекистоннинг раҳбар ходимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи ва бошқа материаллар киритилган.

«Правда» газетаси ва ТАСС материаллари асосида тайёрланган тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС)

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Бир қанча ишлаб чиқариш комплексларининг техникавий даражаси кўрсаткичлари яхшиланди (процент ҳисобида):

	1 квартал	
	1987 йил	1988 йил
Ёқилғи-энергетика комплекси		
Ҳосил қилинган жами электр энергиядан атом электр станциялари ҳосил қилган электр энергиянинг солиштирма салмоғи	11,6	13,6
Қатламларнинг нефть самарадорлигини оширишнинг замонавий усулларини қўлланиш ҳисобига нефть қазиб олишнинг умумий нефть қазиб олишдаги солиштирма салмоғи	4,7	5,7
Металлургия комплекси		
Кислород-конвертер ва электр ёрдамида эритиш йўли билан олинган пўлатнинг қуйилган умумий пўлат тартибидаги солиштирма салмоғи	46,6	47,2
Заготовкаларни узлуксиз қуювчи машиналардан олинган пўлатнинг солиштирма салмоғи	15,6	16,6
Химия-ўрмон комплекси		
Синтетик тола ва ипларнинг химиявий тола ва иплар ишлаб чиқариш умумий ҳажмидаги солиштирма салмоғи	58,9	60,5
Масса сиғими камайтирилган газетабоп қоғоз ишлаб чиқаришнинг газета қоғоз умумий ҳажмидаги солиштирма салмоғи	53,6	60,4
Қурилиш комплекси		
Клинкердан «қуруқ» усулда ҳосил қилинган цемент ишлаб чиқаришнинг умумий цемент ишлаб чиқаришдаги солиштирма салмоғи	15,6	17,1

Қишлоқ хўжалигига қудратли трактор, бошқа серунум машина-механизмлар етказиб бериш кўпайди. Шу билан бирга бир қанча агрегатларнинг ишдаги пишиқ-пухталиги ҳозирги талабларга мос келмайди.

Саноат маҳсулотининг 800 тага яқин янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва ишлаб чиқарила бошлади.

Машинасозлик маҳсулоти янгиланаётганини кўрсатувчи маълумотлар қуйидагилардан иборат:

	СССРда биринчи марта ўзлаштирилган маҳсулотнинг товар маҳсулот ҳажмидаги солиштирма салмоғи, процент ҳисобида		маълумот учун 1987 йил 1 кварталидаги ҳақиқий кўрсаткич
	1988 йил план	1988 йил 1 квартал ҳақиқий	
Машинасозлик комплекси	9,2	7,0	2,5
СССР Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги	12,7	10,6	3,0
СССР Электр-техника саноати министрлиги	10,0	6,8	2,6
СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	14,6	13,6	4,8
СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	8,5	8,3	3,4
СССР Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги	8,6	7,8	3,1
СССР Автомобиль саноати министрлиги	8,0	3,9	1,9
СССР Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги	7,9	6,1	2,3
СССР Қурилиш, йўл ва коммунал хўжалик машинасозлиги министрлиги	6,5	8,1	0,4

Давлат буюртмасига киритилган янги техникани етказиб бериш юзасидан корхоналарнинг биринчи квартал планлари 86 процент бажарилди. СССР Рангли металлургия министрлиги, СССР Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги, СССР Медицина ва микробиология саноати министрлиги корхоналари маҳсулотни тўла-тўкис етказиб бермадилар.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар фан-техника тараққиётининг 2000 йилгача мўлжалланган Комплекс программасини амалга ошириш давомида социалистик мамлакатлар билан алоқалар кучайди, 60 та қўшма коллектив, лабораториялар, илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари ва халқаро ташкилотлар тузилди. Бироқ ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс автоматлаштириш ва электрлаштириш воситаларини ишлаб чиқиш ҳамда ишлаб чиқаришни ўзлаштириш юзасидан берилган айрим топшириқлар бажарилмаяпти. СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлигининг корхоналари токарлик-карусель станокларининг, токарлик кўп шпинделли тик ярим автоматларининг янги моделларини тайёрлашни бошламади.

Тармоқлараро фан-техника комплексларининг ишланмаларига мувофиқ маҳсулотлар, шу жумладан нефть ва газ саноати учун кукун материаллардан антифрекцион буюмлар (СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги), лазерли рефрактометрик детекторлар билан таъминланган суюқликни текширувчи хроматографлар (СССР Фанлар академияси) етказиб берилди.

Тажриба-экспериментал базаларини, лаборатория-синов марказларини ҳамда тармоқлараро фан-техника комплекслари таркибига кирувчи бошқа объектларни қуришга ажратилган капитал маблағлардан тўла фойдаланилмади.

Маҳсулотнинг сифати. 1988 йилнинг январидан бошлаб маҳсулотнинг давлат қабули жорий этилган саноат бирлашмалари ва корхоналари доираси 2,2 мингтага етказилди. Март ойида маҳсулотнинг 1,3 миллиард сўмлик 8 проценти биринчи бор тақдим этишда давлат қабулидан ўтмади; йил бошидан буён ўтган давр ичида 18 миллион сўмлик маҳсулот узил-кесил брак қилинди. Биринчи бор тақдим этишда қабул қилинмаган маҳсулотларнинг солиштирма салмоғи СССР Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги, СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги, СССР Автомобиль саноати министрлиги, СССР Қурилиш, йўл ва коммунал хўжалик машинасозлиги министрлиги корхоналарида айниқса кўп.

Ишлаб чиқариш потенциалидан фойдаланиш. Кўп сменали иш режимидаги цехларнинг ишчилари ўтган йилга нисбатан 320 минг нафар ёки 2,5 процент кўпайди, 112 мингтага яқин машина-ускуна, 1,4 миллион квадрат метр ишлаб чиқариш майдони бўшатиб олинди, уларнинг ярмидан кўпроғидан янги машина-ускуналарни жойлаштириш учун, учдан бир қисмидан меҳнат шароитларини яхшилаш ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни яхшилаш учун фойдаланилди.

Умуман корхоналарни кўп сменали иш режимига ўтказиш соҳасидаги ишнинг авж олиши суст бормоқда. Машина-ускуналардан фойдаланишда туб бурилишга эришилмади, машина-ускуналар ишининг смена коэффициенти пастлигича, бекор туриш ҳоллари кўплигича қолмоқда.

Янги ишга туширилган ва реконструкция қилинган қувватларни ўзлаштиришда ҳали ҳам катта камчиликлар бор.

Ресурсларни тежаш. Халқ хўжалигида салкам 5 миллион тонна шартли ёқилғи, 0,5 миллион тонна қора металлар прокати тежалди, салкам 40 миллион гигакалория иккиламчи иссиқлик ресурсларидан фойдаланилди.

Истеъмолчиларни кўмир ва газ билан таъминлаш, электр ва иссиқлик энергияси бериш, СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ёқилғи билан ишлайдиган электр станцияларига ёқилғи юбориш белгиланган лимитлар доирасида амалга оширилди.

Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш. Халқ хўжалигида 128,4 миллион ишчи, хизматчи ва колхозчи ишлаб турибди (ўтган йилнинг биринчи кварталида 128,1 миллион киши эди). Ишлаб чиқариш тармоқларида **ишчи кучининг реал бўшатиб олиниш жараёни сезиларли равишда жадаллашди:** саноатда, транспортда ва қурилишда ишловчилар сони биринчи кварталда 0,4 миллион нафар камайди. Бўшатиб олинаётган ходимлар бошқа ташкилот ва тармоқларга, шу жумладан аҳолига хизмат кўрсатиш тармоғига ишга жойлаштирилмоқда, ишчи кучининг бутун кўпайган қисми шу соҳага юборилди.

Ҳозирги вақтда барча иш жойларининг 70 процентдан кўпроғи аттестациядан ўтказилди. Бироқ ўтказилган иш натижалари юзасидан белгиланган тадбирлар суст амалга оширилмоқда: ҳар йили иш жойининг ўн олтитадан биттасигина оқилона ташкил этилмоқда; икки процентдан камроғи замонавий талабларга мос келмайди, деб тугатилмоқда.

Кооперативларда биринчи кварталда 0,2 миллион киши ишлади (ўтган йилнинг биринчи кварталида 15 минг киши эди), 0,4 миллион граждан якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланди.

Бошқарувни ва хўжалик механизмини такомиллаштириш. 1988 йил январидан эътиборан 76 мингтадан кўпроқ бирлашма, корхона, колхоз, совхоз, ташкилот тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишламоқда, уларда салкам 51 миллион киши меҳнат қилмоқда. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг 60 процентдан кўпроғи, алоқа корхоналари хизматининг 100 проценти, чакана товар оборотининг 97 проценти, пудрат ишлари ҳажмининг 37 проценти уларнинг улушига тўғри келади. Бу йил транспорт корхоналарининг 88 проценти ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ярмидан кўпроғи ўз фаолиятини ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида амалга оширмоқда.

Биринчи кварталда маҳсулот етказиб беришга оид шартномавий мажбуриятларнинг бажарилиши тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишловчи саноат бирлашмалари ва корхоналарида 99,3 процентни ташкил этди, бу эса бошқа корхоналарга нисбатан бирмунча яхшироқдир. Шу даврда меҳнат унумдорлигининг ўсиши (6,6 процент) тармоқнинг бошқа корхоналарига қараганда (4,2 процент) бирмунча юқорироқ бўлди.

Айни вақтда янги хўжалик механизмининг имкониятларидан ҳали етарлича тўлиқ фойдаланилмаяпти. Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонунига хилоф равишда топшириқ бериш фактлари учраб турибди. Материал-техника таъминотидаги камчиликлар корхоналарнинг ташаббусини қисиб қўймоқда. Кўпгина министрликлар янги шароитда ишловчи корхоналарга ички ишлаб чиқариш хўжалик ҳисобини жорий этишда тузукроқ амалий ёрдам бермаяптилар. Кўпгина корхоналарнинг кадрлари хўжалик ҳисоби талабларига тайёрланмаганликлари маълум бўлиб қолди.

III. Моддий ишлаб чиқаришни ривожлантириш

САНОАТ

Биринчи кварталда давлат буюртмаларига мувофиқ маҳсулот етказиб бериш ва истеъмолчилар билан шартномалар асосида бевосита алоқалар юзасидан олинган **шартномавий мажбуриятларнинг** бажарилишини яхшилашга эришилди. Мажбуриятлар 1987 йилнинг биринчи кварталидаги 97,8 процент ва умуман ўтган йилдаги 98,3 процент ўрнига 99,2 процент бажарилди. Бирлашма ва корхоналарнинг 11 проценти шартнома интизомини бузди (1987 йилнинг биринчи кварталида уларнинг 20 проценти, 1987 йилда 23 проценти бузган эди). 1,5 миллиард сўмлик маҳсулот етказиб берилмади (1987 йилнинг биринчи кварталида 3,8 миллиард сўмлик маҳсулот етказиб берилмаган эди).

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 5,0 процент ошди. **Меҳнат унумдорлигининг** ўсиши 5,4 процентни ташкил этди. Маҳсулотни ўстиришнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ходимлар сонини мутлақ қисқартириш шароитида таъминланди.

Фойда кўпайди. Умуман тармоқда ва машинасозликдан ташқари унинг барча комплексларида фойда планининг бажарилишига эришилди.

1988 йилнинг биринчи кварталида халқ хўжалиги **комплекслари, министрликлар, идоралар** фаолиятининг кўрсаткичлари қуйидагича бўлди (процент ҳисобида):

	маҳсулот етказиб бериш шартномавий мажбуриятларининг бажарилиши	шартномавий мажбуриятларни бажармаган корхоналарнинг улуши	1987 йил 1 кварталига нисбатан ўсиш суръатлари	
			меҳнат унумдорлиги	маҳсулот (иш, хизмат) ҳажми
Ёқилғи-энергетика комплекси	99,6	20	5,4	3,8
СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	98,1*	35*	2,7	0,8
СССР Нефть саноати министрлиги	99,8	14	5,7	2,1
СССР Газ саноати министрлиги	100	—	11,8	10,3
СССР Кўмир саноати министрлиги	99,5	25	6,3	5,5
Металлургия комплекси	99,4	18	6,8	4,1
СССР Қора металлургия министрлиги	99,3	24	7,9	5,0
СССР Рангли металлургия министрлиги	99,8	11	4,8	2,5
Машинасозлик комплекси	98,8	33	8,5	7,3
СССР Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги	98,6	52	9,5	8,6
СССР Электр техника саноати министрлиги	97,6	46	10,8	9,5
СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	98,4	33	10,7	10,9
СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	98,7	30	5,2	4,5
СССР Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги	98,7	23	12,0	9,7
СССР Автомобиль саноати министрлиги	99,5	30	6,0	4,9
СССР Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги	99,2	25	6,7	5,3
СССР Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги	98,9	48	13,0	12,2
Химия-ўрмон комплекси	99,0	28	7,6	5,2
СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги	99,4	27	11,9	4,1
СССР Химия саноати министрлиги	98,3	29	10,6	8,5
СССР Минерал ўғит ишлаб чиқариш министрлиги	99,1	13	5,7	3,7
СССР Медицина ва микробиология саноати министрлиги	99,6	9	6,9	5,9
СССР Ўрмон ва ёғочсозлик саноати министрлиги	98,7	34	7,9	5,0
Агросаноат комплекси	99,8	6	3,4	2,6
СССР Давлат агросаноат комитети	99,8	7	3,6	2,7
СССР Балиқ хўжалиги министрлиги	99,6	8	6,1	3,9
СССР Дон маҳсулотлари министрлиги	99,8	4	0,6	1,4
Социал комплекс (СССР Енгил саноат министрлиги)	99,3	13	6,8	5,3
Қурилиш комплекси (СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги)	99,3	13	8,1	5,5

Иттифоқдош республикаларда (Иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам шу жумлага киради) саноатнинг 1988 йил биринчи кварталидаги ишига оид маълумотлар қуйидагича (процент ҳисобида):

	маҳсулот етказиб бериш шартномавий мажбуриятларининг бажарилиши	шатномавий мажбуриятларни бажармаган корхоналарнинг улуши	1987 йил I кварталига нисбатан ўсиш суръатлари	
			меҳнат унумдорлиги	маҳсулот (иш, хизмат) ҳажми
РСФСР	99,1	12	6,2	4,7
Украина ССР	99,2	9	6,4	5,6
Белоруссия ССР	99,9	3	6,9	7,2
Ўзбекистон ССР	99,1	11	—1,3	—0,1
Қозоғистон ССР	99,5	8	5,3	4,8
Грузия ССР	99,2	11	4,9	3,8
Озарбайжон ССР	99,2	15	4,3	4,0
Литва ССР	99,9	2	5,2	4,3
Молдавия ССР	99,4	8	5,4	4,9
Латвия ССР	99,3	5	10,0	7,4
Қирғизистон ССР	99,2	10	8,4	8,2
Тожикистон ССР	99,2	16	6,6	7,7
Арманистон ССР	98,5	17	4,1	4,3
Туркманистон ССР	98,9	10	4,7	3,8
Эстония ССР	99,7	5	5,6	3,5

(*Электр энергетика корхоналаридан ташқари).

ЁҚИЛҒИ-ЭНЕРГЕТИКА КОМПЛЕКСИ

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергияси, миллиард киловатт-соат	468	100,9	103
Нефть (газ конденсати билан биргаликда), миллион тонна	156	101	102
Газ, миллиард куб метр	197	103	108
Кўмир, миллион тонна	202	104	103

Белгиланган топшириққа қўшимча тарзда газ конденсатини ҳам қўшиб ҳисоблаганда 2 миллион тонна нефть, 5,5 миллиард куб метр газ ва 7,5 миллион тонна кўмир, жумладан, 3 миллион тонна коксланадиган кўмир қазиб олинди. Шу билан бир қаторда комплексдаги бир қанча корхоналар ва бирлашмалар ёқилғи-энергетика ресурсларини қазиб олиш юзасидан белгиланган топшириқларни адо этмадилар, бу эса шартномавий мажбуриятларни тўла ҳажмда бажаришга имкон бермади. Улар орасида СССР Нефть саноати министрлигининг «Ставропольнефтегаз» ва «Азнефть» ишлаб чиқариш бирлашмалари, СССР Кўмир саноати министрлигининг «Стахановуголь» ишлаб чиқариш бирлашмаси бор. Комплекс бўйича умуман 49 миллион сўмлик, жумладан, СССР Кўмир саноати министрлиги корхоналари бўйича 27 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди.

МЕТАЛЛУРГИЯ КОМПЛЕКСИ

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Пўлат, миллион тонна	41,0	101	102
Қора металлар прокати (тайёри), миллион тонна	29,1	101	104
Пўлат қувурлар, миллион тонна	5,1	101	105
Темир руда, миллион тонна	62,5	102	102

Тайёр прокат ва пўлат қувурлар ишлаб чиқариш юзасидан давлат буюртмаси бажарилди. Аммо металл маҳсулотининг юқори самарали турларидан бўлган паст легирланган пўлатдан тайёрланган прокат, совуқ ҳолатда тайёрланган пўлат тунука, насос-компрессорлар учун ниҳоятда мустаҳкам қувурлар ва бошқа маҳсулотлар топшириққа нисбатан камроқ тайёрланди.

Натижада истеъмолчилар олдидаги шартномавий мажбуриятлар тўла бажарилмади. Шартномавий мажбуриятлар Макеев металлургия комбинатида 92,1 процент, «Запорожсталь» металлургия комбинатида 94,8 процент, Ўзбекистон металлургия заводида 95,9 процент, «Днепроспецсталь» заводида 93 процент бажарилди ва бу корхоналар маҳсулотни ниҳоятда кам етказиб бердилар.

Рангли металлургия саноати корхоналари давлат буюртмаси номенклатураси маҳсулотининг барча асосий турлари бўйича топшириқни бажардилар.

Умуман металлургия комплексида йил бошидан бери 108 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди.

МАШИНАСОЗЛИК КОМПЛЕКСИ

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Турбиналарга генераторлар, миллион киловатт	3,6	100,9	154
Йирик электр машиналари, минг дона	6,3	94	103
Махсус, ихтисослаштирилган ва металл қирқадиган агрегат станоклари, минг дона	12,4	104	97
Рақамли программа билан бошқариладиган металл қирқадиган станоклар, минг дона	5,3	108	102
Рақамли программа билан бошқариладиган темирчилик пресс машиналари, дона	446	118	117
Приборлар, автоматлаштириш воситалари ва уларга эҳтиёт қисмлар, миллиард сўмлик	1,3	102	108
Медицина техникаси ва унга эҳтиёт қисмлар, миллион сўмлик	237	107	111
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларга эҳтиёт қисмлар, миллиард сўмлик	1,4	106	116
Прокат ускунаси, миллион сўмлик	59,1	95	131
Нефть аппаратлари, миллион сўмлик	70,1	99,1	113
Химиявий ускуналар ва уларга эҳтиёт қисмлар, миллион сўмлик	260	98	111
Тракторлар, миллион от кучи	13,5	99	100,9
Қишлоқ хўжалик машиналари, миллиард сўмлик	1,0	99,2	101
Чорвачилик ва озуқа етиштириш учун машина ҳамда ускуналар, миллион сўмлик	731	100	106
Экскаваторлар, минг дона	10,7	99,4	108

Машинасозлик комплексининг иши бирмунча яхшиланди, шартномавий интизом даражаси кўтарилди, ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан металлга ишлов бериш ва энергетика ускунасини, ҳисоблаш техникаси воситаларини, маҳсулотнинг бошқа бир қанча турларини ишлаб чиқариш анча кўпайди.

Айни вақтда давлат буюртмаси топшириғининг кўп позициялари бажарилмади, умуман комплекс бўйича етказиб берилган маҳсулот ҳажми 286 миллион сўмни ташкил этди.

Прокат ускунаси, ўзгарувчан ток электр двигателлари, йирик электр машиналар, кабель маҳсулотининг айрим турлари, химиявий ва нефть конларида ишлатиладиган ускуналар ишлаб чиқариш топшириғи бажарилмади.

Шартномавий мажбуриятлар «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасида 90,5 процент, «ХЭМЗ» ишлаб чиқариш бирлашмасида 92,9 процент, «Минусинск» электротехника саноат комплекси»да (бу корхона СССР Электротехника саноати министрлигига қарайди) 84,6 процент, СССР Химия машинасозлиги министрлигининг «Курганармхиммаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида 90,6 процент, СССР Тракторсозлик ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг «Олтойтрактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида 94,8 процент, «Белоцерковь қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида 91,9 процент бажарилди ва катта қолоқликка йўл қўйилди.

Машинасозлик корхоналари бир-бирларига комплектловчи буюмларни ўз вақтида етказиб беришни таъминламадилар. Маҳсулотнинг айрим турлари бўйича ойлик ишлаб чиқариш ҳажмининг 40 процентдан кўпроғи ойнинг сўнгги иш кунларига тўғри келди.

ХИМИЯ-ЎРМОН КОМПЛЕКСИ

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Минерал ўғитлар (озуқа моддалари юз процент деб ҳисобланганда), миллион тонна	9,3	102	104
Ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситалари (таркибида таъсир этувчи модда 100 процент деб ҳисобланганда), минг тонна	85,4	102	97
Олтингугурт кислотаси, миллион тонна	7,6	99,1	105
Каустик сода, минг тонна	845	98	102
Химиявий тола ва ип, минг тонна	399	103	104
Юк автомобиллари учун шиналар, миллион дона	7,0	101	104
Енгил автомобиллар учун шиналар, миллион дона	5,9	103	107
Қишлоқ хўжалик машиналари учун шиналар, миллион дона	3,1	100,3	101
Дори-дармонлар, миллион сўмлик	870	100,8	105
Иморатбоп ёғоч-тахта (колхозлар тайёрлаганидан ташқари), миллион зич куб метр	112	102	101
Қоғоз, миллион тонна	1,6	102	105
Жумладан, газета қоғози, миллиард квадрат метр	9,4	103	105

Прогрессив конструкциядаги пластик материаллар, синтетик толалар ва иплар, радиал конструкциядаги шиналар, шиша пластиклар ва улардан буюмлар тайёрлаш кўпайди.

Айни вақтда бир қанча корхоналар ва бирлашмалар фаолиятидаги камчиликлар комплекс тармоқлари иш натижаларига таъсир этди. Масалан, СССР Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлигига қарашли Балаково химия заводида йўл қўйилган қолоқлик умуман тармоқ бўйича олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш юзасидан квартал топшириқлари бажарилмаслигига сабаб бўлди. СССР Химия саноати министрлигининг Зимино химия заводида поливинилхлорид смола ишлаб чиқаришда, СССР Химия саноати министрлигининг Сумгаитдаги «Органик синтез» ишлаб чиқариш бирлашмасида полиэтилен, СССР Химия саноати министрлигининг Сизрандаги «Пластик» ишлаб чиқариш бирлашмасида термопластлардан қувурлар ва трубопроводлар учун деталлар, Ленинграддаги «Красний треугольник» ишлаб чиқариш бирлашмасида ва СССР Нефть-химия саноати министрлигининг Астрахандаги резина пойабзал заводида резина пойабзал ишлаб чиқаришда қолоқликка йўл қўйилди.

«Свердлеспром», «Красноярсклеспром», «Иркутсклеспром», «Дальлеспром» ёғоч-тахта тайёрлаш бирлашмалари бир маромда ишламади. Мазкур бирлашмалар йил бошидан бери халқ хўжалигига қарийб 0,7 миллион куб метр иморатбоп ёғоч-тахта кам етказиб берди.

Йўл қўйилган қолоқлик шартномавий мажбуриятларнинг бажарилишини таъминламади. Умуман комплекс корхоналари 269 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб бердилар. СССР Ўрмон саноати министрлиги (94 миллион сўм), СССР Химия саноати министрлиги (85 миллион сўм), СССР Нефть-химия саноати министрлиги (54 миллион сўм) истеъмолчилардан энг кўп қарздор бўлиб қолдилар.

ҚУРИЛИШ КОМПЛЕКСИ САНОАТИ

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Цемент, миллион тонна	34,4	102	103
Асбестцемент тахталар (шифер), миллиард шартли плита	2,2	100,4	99,7
Асбестцемент қувурлар ва муфталар, минг километр шартли қувур	20,6	102	102
Томга ёпиладиган юмшоқ материал ва изол, миллион квадрат метр	506	99,5	100,8
Қурилишбоп ойна, миллион квадрат метр	72,8	100,8	101

Биринчи квартал топшириғига қўшимча тарзда 600 минг тоннадан кўпроқ цемент, салкам 9 миллион асбестцемент тахталар шартли плиталари, (шиферлар) 564 минг квадрат метр қурилишбоп ойна ишлаб чиқарилди. Йиғма темир-бетон конструкциялар ва буюмлар, деворбоп материаллар, санитария-техника ускуналарининг айрим турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1 квартал топшириқлари бажарилди.

Попдаги «Узбеккровля» (Ўзбекистон ССР) комбинати ва Гардабани (Грузия ССР) картон-рубероид заводида йўл қўйилган қолоқлик сабабли томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ва изол ишлаб чиқариш топшириғи бажарилмай қолди.

Умуман йил бошидан бери қурилиш материаллари саноати корхоналари тузилган шартномаларга нисбатан 23 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб бердилар.

Ноозиқ-овқат **халқ истеъмоли товарлари** ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилиши қуйидагича:

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Ип-газлама, миллиард квадрат метр	2,0	100,4	103
Зиғир, жут ва каноп толасидан тўқилган газламалар, миллион квадрат метр	251	100,4	102
Жун газламалар, миллион квадрат метр	182	100,1	104
Шойи газламалар, миллион квадрат метр	536	102	106
Трикотаж буюмлар, миллион дона	475	100,2	103
Пайпоқлар, миллион жуфт	533	101	105
Тикилган буюмлар, миллиард сўмлик	6,7	105	100,5
Пойабзал, миллион жуфт	211	100,2	101
Телевизорлар, миллион дона	2,4	100,4	122

(Давоми учинчи бетда).

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Шу жумладан рангли тасвирдаги телевизорлар	1,4	102	152
Холодильниклар ва морозильниклар, миллион дона	1,6	100,6	108
Радиоприемниклар, миллион дона	2,0	96	103
Магнитофонлар, миллион дона	1,4	97	125
Видеомагнитофонлар, минг дона	14,8	102	3 баравар
Тикув машиналари, минг дона	394	94	108
Шу жумладан «зигзаг» типидаги машиналар	252	100,6	110
Кир ювиш машиналари, миллион дона	1,5	97	111
Электр пилесослар, миллион дона	1,2	96	110
Мебель, миллиард сўмлик	2,3	101	108
Мотоциклар, минг дона	254	100,3	111
Велосипедлар (болалар велосипедидан ташқари) миллион дона	1,4	99,4	103
Енгил автомобиллар, минг дона	331	100,3	99,5
Соатлар, миллион дона	18,2	101	108
Чинни-фаянс ва майолика идишлар, миллион сўмлик	264	103	107
Навли идиш (шиша ва биллурдан ясалгани), миллион сўмлик	251	106	115
Деворбоп гулли қоғоз, миллион шартли бўлак	140	102	113
Қоғоз-товарлари, миллион сўмлик	202	104	104
Рўзғор электр буюмлари учун элементлар ва галваник батареялар, миллион дона	243	103	106

Январь-март ойларида чакана нархларда 80 миллиард сўмликдан кўпроқ халқ истеъмоли товарлари (алкоголли ичимликлардан ташқари) ишлаб чиқарилди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5 миллиард сўмлик кўпдир.

Алоҳида урф бўлган буюмлар ва истеъмол хоссалари яхшиланган янги товарлар ишлаб чиқариш бир ярим баравардан кўпроқ ортди.

Шу билан бирга СССР Оғир машинасозлик министрлиги, СССР Электротехника саноати министрлиги, СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги, СССР Қурилиш, йўл ва коммунал хўжалиги машинасозлиги министрлиги ва бошқа айрим министрликларнинг корхоналари топшириқларни бажаришда қолоқликка йўл қўйдилар.

Истеъмолчиларга 87 мингта радиоприёмник қурилмаси, 42 мингта магнитофон, 44 мингта кир ювиш ва 26 мингта тикув машинаси, 44 мингта электр пилесоси кам етказиб берилди.

СССР Енгил саноат министрлиги биринчи кварталда конкрет номенклатура бўйича 164 миллион сўмлик маҳсулот ва товарларни кам етказиб берди.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ

Агросаноат комплексининг саноат корхоналари озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1 квартал топшириқларини бажардилар. Аммо аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда бир қанча жойларда жиддий камчиликлар бор.

Озиқ-овқат маҳсулотининг асосий турларини ишлаб чиқариш қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди.

	амалда 1988 йилнинг I кварталида	топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Гўшт (давлат ресурслари ҳисобига), миллион тонна	3,1	108	102
Колбаса маҳсулотлари, минг тонна	955	103	104
Сариёғ (минг тонна)	287	113	108
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти сутга айлантириб ҳисоблаганда (давлат ресурслари ҳисобидан) миллион тонна	8,0	104	103
Ёғлиқ пишлоқ, минг тонна	191	105	105
Маргарин маҳсулоти, минг тонна	433	101	103
Қанд-шакар, миллион тонна	1,5	106	111
Ўсимлик ёғи, миллион тонна	0,9	103	105
Кондитер маҳсулотлари, миллион тонна	1,3	103	104
Консервалар, миллиард шартли банка	3,8	107	105
Жумладан мева-сабзавот консервалари	2,5	108	106
Овқатбоп балиқ маҳсулоти, балиқ консерваларини ҳам қўшиб ҳисоблаганда, миллион тонна	1,7	112	103

Грузия ССР ва Озарбайжон ССР саноат корхоналари гўшт етиштириш топшириғини, Тожикистон ССР саноат корхоналари ўсимлик ёғи ва сариёғ ишлаб чиқариш топшириғини, Озарбайжон ССР корхоналари қаймоғи олинмаган маҳсулотлар ишлаб чиқариш топшириғини бажармадилар.

Қишлоқ хўжалик корхоналарида биринчи кварталда 5,6 миллион тонна гўшт (тирик вазнда) етиштирилди. Ёки ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 2 процент кўп гўшт тайёрланди. 17,3 миллион тонна (5 процент кўп) сут соғиб олинди, 15,6 миллиард дона тухум (6 процент кўп) тайёрланди. Ҳар бир сигирдан ўртача сут соғиб олиш 6 процент кўпайди, ҳар бир товуқдан тухум олиш 5 процент ортди.

Хўжаликларнинг барча категорияларида **чорвачилик маҳсулотлари** хариди қуйидагича бўлди:

	Биринчи квартал		
	1987 йил	1988 йил	1988 йилда 1987 йилга нисбатан процент ҳисобида
Чорва ва парранда (тирик вазнда), миллион тонна	5,7	5,9	103
Сут, миллион тонна	14,5	15,3	106
Тухум, миллиард дона	14,2	15,0	106

Украина ССР, Грузия ССР, Молдавия ССР, Эстония ССР хўжаликлари биринчи кварталда чорва ва парранда хариди ҳажмини; Тожикистон ССР ва Арманистон ССР хўжаликлари сут хариди ҳажмини камайтириб юбордилар.

Украина ССРдан ташқари барча иттифоқдош республикалар умумиттифоқ фондига планга кўра чорвачилик маҳсулотлари етказиб берилишини таъминладилар. Украина ССР гўшт маҳсулотлари планини бажармади.

Январь-март ойларида қишлоқ хўжалик корхоналаридан парник-теплицаларда ва очиқ ҳавода етиштирилган 114,3 минг тонна эртанги сабзавот харид қилинди, бу эса ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 12,6 минг тонна ёки 10 процент камдир, 1,5 минг тонна помидор, 54,5 минг тонна бодринг, 0,9 минг тонна карам, 52,6 минг тонна ошкўк харид қилинди. Молдавия ССР ва Туркманистон ССРдан ташқари барча иттифоқдош республикаларда сабзавот хариди камайди.

Техникани **кўкламги дала** ишларига тайёрлаш ниҳоясига етказилмоқда. Апрелнинг бошларигача жами тракторларнинг 92 проценти, трактор плуглари ва культиваторларнинг 98 проценти, сеялкаларнинг 99 проценти ишга шай қилиб қўйилди. Аммо ҳамма жойда ҳам техника ремонти ва уни ишга тайёрлаш зарур суръатларда олиб борилаётгани йўқ. Оқибатда, мамлакат хўжаликларида 1 апрелга қадар 222 минг трактор (шулардан 43 мингтаси энергия билан ниҳоятда кўп таъминланган), 203 минг юк автомобили, 234 минг трактор прицепи техникавий жиҳатдан носоз аҳволда эди. РСФСР, Украина ССР ва Молдавия ССРда носоз юк автомобиллари, РСФСР, Украина ССР ва Туркманистон ССРда носоз трактор прицеплари, РСФСР, Туркманистон ССР ва Эстония ССРда минерал ўғит сочадиган носоз қурилмалар, РСФСР, Латвия ССР ва Туркманистон ССРда ерга органик ўғит соладиган носоз машиналар салмоғи кўп бўлди. Озуқа йиғиштириб оладиган техника ремонти суст бормоқда.

Тракторлар ҳамда тупроққа ишлов берадиган ва экиш машиналарининг, минерал ўғитлар ҳамда химиявий озуқа қўшимчаларининг кўп турларини етказиб бериш юзасидан тузилган шартномавий мажбуриятлар бажарилди.

89 минг трактор, 56 минг трактор плуги, 10 минг дискли борона, 55 минг трактор культиватори, 42 минг трактор сеялкаси, ерга минерал ва органик ўғит соладиган 27 минг машина етказиб берилди.

Минерал ўғит (озуқа моддалари 100 процент ҳисоблаганда) етказиб бериш 7,2 миллион тоннани ташкил этди, бу эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 153 минг тонна кўпдир, ўтган йилнинг шу даврига қараганда 41 минг тонна кўп ёки 306 минг тонна химиявий озуқа қўшимчалари етказиб берилди.

Айни вақтда шартномаларга кўра Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР, Қирғизистон ССР ва Арманистон ССРдаги истеъмолчиларга азот ўғити, Украина ССР, Грузия ССР, Озарбайжон ССР, Қирғизистон ССР ва Эстония ССРдаги истеъмолчиларга фосфат ўғити, Қозоғистон ССР, Молдавия ССР, Арманистон ССР ва Эстония ССРдаги истеъмолчиларга калий ўғитлари етказиб беришда қолоқликка йўл қўйилди.

Ўн иккита иттифоқдош республикалар хўжаликлари **кўкламги экишга** киришдилар. 4 апрелга қадар 3,8 миллион гектар ерга баҳорги экинлар, шу жумладан, 2,2 миллион гектар ерга дон ва дуккакли дон экинлари экилди.

Агросаноат комплексида (қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларни ҳам қўшганда) пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан 10 миллиард сўмлик **капитал маблағлар** ўзлаштирилди. Бу белгиланган лимитнинг 104 процентини ташкил этди. Мева-сабзавот консервалари, гўшт ишлаб чиқариш бўйича қувватлар ишга солинди; картошка, сабзавот ва мева омборлари, минерал ўғитлар, заҳарли дорилар ва оҳак материаллар сақланадиган механизациялашган омборлар, қишлоқ хўжалиги учун магистрал водопроводлар, элеваторлар, тегирмонлар ва омухта ем корхоналари ишга туширилди.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда **чорва моллар ва паррандалар** бир йил мобайнида қуйидагича ўзгарди (миллион бош ҳисобида):

	1 апрелга қадар	
	1987 йил	1988 йил
қорамол	98,2	96,7
шу жумладан, сигирлар	29,2	28,8
чўчқалар	59,9	58,1
қўй ва эчкилар	134,8	135,7
парранда	785,5	793,7

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Давлатнинг марказлашган капитал маблағлари ҳамда корхоналар ва ташкилотлар фондлари маблағлари ҳисобига 17,3 миллиард сўмлик **асосий фондлар** ишга туширилди.

Красноярск ўлкасида биринчи Берёзовская ГРЭСи, Рязань областида магнитогидродинамик тажриба-саноат энергетика блоки ишга солинди. Кемерово областидаги «Сибиргинский» разрезида кўмир қазиб олиш бўйича қувватлар, Воронеж областидаги Россошь химия заводида синтетик аммиак ишлаб чиқариладиган қувватлар, Саранск шаҳридаги «Электровипрямител» ишлаб чиқариш бирлашмасида ярим ўтказгичли кучланиш приборлари, Суми шаҳридаги нефть конлари ускунаси заводида оғир ва олдинги пармалаш қувурлари ишлаб чиқариладиган қувватлар, эксплуатация мақсадида қазилган 3 мингдан кўпроқ нефть қудуғи, кучланиши 35 киловольт ва ундан ҳам юқорироқ бўлган 3,3 минг километр узунликдаги электр линиялари фойдаланишга топширилди. Қурилиш материаллари, конструкциялари ва буюмлари, халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш қувватлари кўпайтирилди.

23,2 миллиард сўмлик марказлаштирилган **давлат капитал маблағлари** ўзлаштирилди, бу даврга белгиланган лимитнинг 99,6 процентини ташкил этди. Корхоналар ва ташкилотлар ўзларининг 10,9 миллиард сўмлик маблағларидан фойдаландилар, уларнинг капитал маблағ ҳажмидаги улуши 32 процентга, жумладан, ёқилғи-энергетика комплексида 28 процентга, металлургияда 49 процентга, машинасозликда 63 процентга, химия-ўрмон комплексида 64 процентга етди.

Комплекслар бўйича лимитдан фойдаланиш, давлат марказлаштирилган капитал маблағларининг ҳамда корхоналар ва ташкилотларнинг фондлари маблағларининг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди:

	I квартал лимитидан фойдаланиш проценти	1988 йил I кварталида 1987 йил I кварталига нисбатан процент ҳисобида
ёқилғи-энергетика комплекси	105	113
металлургия комплекси	99,7	92
машинасозлик комплекси	117	97
химия-ўрмон комплекси	98	109
агросаноат комплекси	103	107
қурилиш комплекси	107	107
СССР Енгил саноат министрлиги	129	125

СССР Атом энергетикаси министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, СССР Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлиги, СССР Медицина-биология саноати министрлиги, СССР Шарқий районларида қурилиш министрлиги, СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигида капитал маблағлар лимити паст даражада ўзлаштирилди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган **пудрат ишлари**, ҳажми 7 процент, **меҳнат унумдорлиги** 8,9 процент, қурилиш комплекси ташкилотларида ана шу кўрсаткичлар мувофиқ тарзда 7 процент ва 9,5 процент ортди. Умуман қурилиш ташкилотларида пудрат ишлари плани 104 процент бажарилди. Қурилиш комплексига қарашли 31 министрлик ва идорадан 7 таси — СССР Урал ва Сибирь районларида Қурилиш министрлиги, Грузия ССР, Молдавия ССР, Тожикистон ССР, Арманистон ССР, Туркманистон ССР Қурилиш министрликлари ва Қирғизистон ССР давлат қурилиш комитети план топшириқларини бажармадилар.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Транспортда **юк жўнатиш** ва **юк обороти** қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди:

	Жўнатилган юклар		юк обороти	
	1988 йилнинг I кварталида, миллион тонна	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида	1988 йилнинг I кварталида миллиард тонна-километр	1988 йил I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
транспортнинг ҳамма турлари	3019	104	1985	108
шу жумладан:				
Темир йўл транспорти	1014	107	971	108
қувур транспорти	312	104	720	106
денгиз транспорти	63	114	258	114
автомобиль транспорти	1629	102	35	106
авиация транспорти	0,7	98	0,8	99

Темир йўл транспортида умуман юк жўнатиш топшириғи 105 процент; денгиз транспортида чет элларга ва чет эллардан юк ташиш 104 процент бажарилди.

32 та темир йўлдан фақат Ғарбий Сибирь темир йўли юк жўнатиш планини уддалай олмади. (план 98 процент бажарилди); чет элда юк ташиш юзасидан 16 та денгиз пароходчилигидан Приморье пароходчилиги (88 процент), Мурманск пароходчилиги (91 процент), Сахалин пароходчилиги (94 процент), Қора денгиз пароходчилиги (96 процент) топшириқни бажара олмади.

Умумий фойдаланишдаги транспорт ҳамма турларида **пассажир обороти** 4 процент кўпайди ва 235 миллиард пассажир-километрга етди.

Темир йўл транспортида пассажир обороти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,6 процент кўпайди ва 81,7 миллиард пассажир километрни ташкил этди. План 103,9 процент бажарилди.

Граждан авиациясида пассажир обороти 38,1 миллиард пассажир-километрга етди. Ёки ўтган йилнинг январь—март ойидагига нисбатан 5,1 процент кўпайди. Ана шу кўрсаткич бўйича план 102,4 процент бажарилди. Граждан авиациясининг 32 та бошқармаси ва ишлаб чиқариш бирлашмаси орасида Шарқий Сибирь (95 процент), Магадан (96 процент), Якутия (99,7 процент), Туркманистон (99,9 процент) бошқармалари, шунингдек халқаро ҳаво йўллари марказий бошқармаси (98 процент) планни бажара олмадилар.

Ҳаракат графикларини бузиш давом этмоқда. Самолётлар қатнови жадвалига кўра (маҳаллий қатновлар бу ҳисобга кирмайди) жами қўнишларнинг фақат 79 процентигина ўз вақтида бўлди (ўтган йилнинг биринчи кварталида бу кўрсаткич 72 процент бўлган эди); пассажир поездлари қатновида (шаҳар атрофига қатнайдиган поездлар бу ҳисобга кирмайди) шу кўрсаткичлар 89 процентни ва 84 процентни ташкил этди.

Темир йўл транспортида юк ташишда ходимларнинг меҳнат унумдорлиги топшириқдагига нисбатан 9,6 процент юқори бўлди ва 1987 йилнинг 1 кварталига нисбатан 10,1 процент ортди. Темир йўл транспортида юк ташиш таннархи планга нисбатан 3 процент арзонлашди, планга қўшимча тарзда 170 миллион сўм фойда олинди.

Умум фойдаланишдаги автобусларда ва енгил таксиларда пассажир ташишдан 2 миллиард сўм миқдорида даромад (топшириққа нисбатан 102 процент ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 104 процент) олинди. Шу кўрсаткич бўйича Озарбайжон ССР (97 процент), Литва ССР (99 процент), Ўзбекистон ССР (99,3 процент), Молдавия ССР (99,4 процент) Автомобиль транспорти министрликлари (автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министрликлари) планни бажара олмадилар.

Биринчи кварталда аҳолига 893,5 миллион сўмлик ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 9,3 процент кўп **алоқа** хизмати кўрсатилди. Шу кўрсаткич бўйича белгиланган план 100,8 процент бажарилди. Алоқа корхоналарининг телефон тармоғида асосий телефон аппаратларининг сони 1 апрелгача 1988 йилнинг 1 январига нисбатан 637 минг дона кўпайди.

IV. Социал ривожланиш ва халқ турмуш даражасининг ошиши

1988 йил 1 апрелда аҳоли 285,2 миллион кишига етди.

Меҳнат ҳақи ва ижтимоий истеъмол фондлари. Халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача ойлик иш ҳақи 1988 йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу давридаги 202 сўмдан 210 сўмга етди ёки 4 процент кўпайди, колхозчиларнинг жамоат хўжалигидаги меҳнат ҳақи 143 сўмдан 148 сўмга етди (3 процент кўпайди).

Ишлаб чиқариш тармоқларида меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитига ўтиш давом этмоқда. Бу шароитга ўтиш Эстония ССРда ниҳоясига етказилди. Озарбайжон ССР, Арманистон ССР, Молдавия ССР, Ўрта Осиё республикалари бошқа иттифоқдош республикалардан орқада қолмоқдалар.

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан 40 миллиард сўмликдан кўпроқ, яъни ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 2 миллиард сўм кўп **тўлов ва имтиёзлар** олди.

Ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оилаларига ўн йил ва ундан кўпроқ вақт муқаддам белгиланган пенсияларни кўпайтириш давом эттирилди. 1988 йилнинг 1 январидан эътиборан колхоз аъзолари ва уларнинг оилаларига камида ўн йилдан бери тўлаб келинаётган пенсияларнинг энг оз миқдорлари оширилди.

Медицина хизматини яхшилаш тадбирлари ўтказилди. Беморлар овқати, дори-дармон, соғлиқни сақлаш муассасалари учун асбоб-ускуна ва анжомлар сотиб олиш харажатларининг нормалари кўпайтирилди, уч ёшгача бўлган болаларни даволаш учун дори-дармонни текинга бериш ва бошқа имтиёзлар жорий этилди.

Етим болаларнинг ва ота-оналарининг қаровисиз қолган болаларнинг моддий таъминотини яхшилаш чора-тадбирлари амалга оширилди.

Аҳолининг СССР Омонат банки муассасаларидаги омонатлари квартал мобайнида 8,1 миллиард сўм миқдорида ошди.

Аҳолини моллар ва хизматлар билан таъминлаш. Аҳолига халқ истеъмол моллари сотиш ва пулли хизматлар кўрсатиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,5 процент кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** ҳажми 86,5 миллиард сўмликни ташкил этди ва 1987 йилнинг биринчи кварталига нисбатан (амалдаги нархларда) 4,6 миллиард сўмлик кўп бўлди.

Умуман мамлакатда товар обороти умумий ҳажми юзасидан белгиланган топшириқ 527 миллион сўмлик миқдорда бажарилмади. Топшириқларни Белоруссия ССР, Молдавия ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР ва Болтиқбўйи республикалари уддаладилар.

Алкоголли ичимликлар сотиш тахминан 1987 йилнинг биринчи квартали даражасида бўлди. Шу билан бирга арақ ва ликер-арақ маҳсулотларини сотиш 4 процент қисқарди.

Давлат ва кооператив савдосида айрим молларни сотишга оид маълумотлар қуйидагича бўлди (таққослама нархларда; (миллиард сўм ҳисобида):

	1988 йилнинг I кварталида сотилди	1988 йилнинг I кварталида 1987 йилнинг I кварталига нисбатан процент ҳисобида
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	7,2	103
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	1,3	100
Сариёғ	1,4	105
Ўсимлик ёғи	0,4	100
Маргарин маҳсулоти	0,4	96
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари	2,2	103
Пишлоқ	0,4	102
Тухум	1,3	107
Қанд-шакар	1,7	110
Кондитер маҳсулотлар	2,9	104
Чой	0,5	105
Нон маҳсулотлари, миллион тонна	9,2	98
Картошка, миллион тонна	1,9	95
Сабзавот, миллион тонна	1,7	99,6
Мева ва цитрус мевалар, миллион тонна	0,8	76
Алкоголсиз ичимликлар, миллион декалитр	87	121
Минерал сувлар, миллион декалитр	35	117
Мева ва сабзавот шарбатлари, миллиард шартли банка	1,3	112
Тамаки маҳсулотлари	1,6	97
Кийим-кечак, ич кийим ва газламалар	9,6	100
Трикотаж буюмлар	3,7	99
Пайпоқлар	0,9	110
Пойабзал	3,1	99
Чинни-фаянс, майолика ва шиша идишлар	0,7	107
Совун ва синтетик кир ювиш воситалари	0,5	108
Мебель	2,2	106
Холодильник ва морозильниклар, миллион дона	1,1	112
Шу жумладан камерасининг сиғими 200 куб дециметр ва ундан юқори холодильник ва морозильниклар	0,6	112
Кир ювиш машиналари, миллион дона	1,4	115
Электр пилесослар, миллион дона	1,0	111
Соатлар, миллион дона	14,2	107
Фотоаппаратлар, миллион дона	0,5	102
Радиоприёмник қурилмалар, миллион дона	1,8	96
Телевизорлар, миллион дона	2,3	116
Шу жумладан рангли телевизорлар	1,3	138
Магнитофонлар, миллион дона	1,5	113
Спорт товарлари, миллиард сўмлик	0,3	109
Велосипед ва мопедлар, миллион дона	1,1	100
Мотоцикл ва мотороллерлар, миллион дона	0,3	108
Жорий ишлаб чиқариш ҳисобига енгил автомобиллар, минг дона	175	96
Ёғоч-тахта материаллари, миллион куб метр	3,9	110
Шифер, миллиард шартли тахта	1,3	128
Автомобиль бензини миллион тонна	1,1	130

Савдога гўшт ва сут маҳсулотларининг тушиши кўпайишига қарамай, аҳолининг бу маҳсулотларга бўлган талаби қондирилаётгани йўқ.

Бир қанча шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларидаги магазинларда карамель, конфет, печенье, пряник ва бошқа кондитер маҳсулотлари узоқ вақт сотилмаяпти. Нон ва нонбулка маҳсулотларининг турлари ва сифати айрим ҳолларда аҳолининг талабларига муносиб эмас.

Аҳоли картошка ва мевалар билан қониқарсиз таъминланди. Қишлоқ хўжалик корхоналари ва матлубот кооперациясининг ташкилотлари бозорларда мева-сабзавот маҳсулотлари сотишни зарур даражада ривожлантирмадилар. Натижада шаҳарлардаги колхоз бозорларида нарх-наво ошиб бормоқда. Шу бозорлардаги нарх-наво ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 8 процент, шу жумладан картошка нархи 21, сабзавот нархи 2, мева нархи 18 процент кўтарилди.

Аҳолини кийим-бош ва пойабзал билан таъминлашдаги тиғизлик бўшашмаяпти, магазинларда кийим-кечак ва пойабзалнинг турлари кам. Савдода мавжуд бўлган маҳсулотларнинг фасони эскирганлиги ва сифати қониқарсизлиги сабабли аҳоли уларни ҳамиша ҳам сотиб олаётгани йўқ.

Аҳолининг спорт ва туризм товарларига бўлган талабини қондириш муаммоси суст ҳал этилмоқда.

Энг зарур рўзғор буюмлари билан савдо қилиш ишининг аҳволи секинлик билан яхшиланмоқда. Бир қанча регионларда кўпгина рўзғор буюмларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилмаган, шунинг оқибатида энг оддий нарсалар кўпинча олис районлардан ташиб келтирилмоқда.

Савдога ёғоч ва қурилиш материаллари ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 1,3 баравар кўп етказиб берилди. Аммо аҳолининг шу материалларга бўлган талаби тўлатўкис қондирилмаяпти.

Аҳолига кўрсатилган **пулли хизматлар ҳажми** 13 миллиард сўмликка етди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 13,8 процент кўпайди. Пулли хизмат кўрсатиш плани бажарилди.

Корхоналарда шундай хизмат соҳаси муносиб равишда ривож топгани йўқ. Хизмат кўрсатиш асосий фаолият бўлмаган 46 та министрлик ва идорадан атиги 12 таси хизмат кўрсатиш планининг бажарилишини таъминлади.

Пулли хизматлар ҳажмининг ярмиси уй-жой-коммунал ва транспорт хизматига, тахминан чорак қисми маиший хизматга тўғри келади. Аҳолига 3,2 миллиард сўмлик маиший хизмат кўрсатилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан маиший хизмат ҳажми 12,7 процент кўпайди. План 101,1 процент бажарилди. Ўзбекистон ССР, Озарбайжон ССР, Тожикистон ССР, Арманистон ССР ва Туркманистон ССР пландан орқада қолинишига йўл қўйдилар. Қишлоқ жойларда маиший хизмат кўрсатиш плани 100,8 процент бажарилди.

Уй-жой ва социал-маданий қурилиш. Жами сахни 12,9 миллион квадрат метр уй-жой, шу жумладан корхона ва ташкилотлар фондларининг маблағлари ҳисобидан 2,9 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш 5 процент кўпайди. Умуман мамлакатда биринчи квартал плани ошириб бажарилди. Молдавия ССРдан бошқа ҳамма иттифоқдош республикаларда топшириқларнинг бажарилиши таъминланди.

50,2 минг ўринли умумий таълим мактаблари, 4,1 минг ўринли ҳунар-техника билим юртлари, 30,1 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари ишга туширилди, 5,7 минг ўринли касалхоналар, ҳар сменада 11,7 минг беморни қабул қиладиган амбулатория-поликлиника муассасалари, 11,5 минг ўринли клуб ва маданият уйлари қурилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 39 процент кўп умумий таълим мактаблари, 72 процент кўп ҳунар-техника билим юртлари, 37 процент кўп мактабгача тарбия муассасалари, 2,1 баравар кўп касалхоналар, 11 процент кўп поликлиникалар ишга туширилди. Шундай объектларни ишга тушириш юзасидан белгиланган биринчи квартал плани бажарилди.

Тожикистон ССРда мактабларни, мактабгача тарбия муассасаларини, касалхоналар ва поликлиникаларни, Арманистон ССР, Эстония ССР ва Молдавия ССРда клублар ҳамда маданият уйларини ишга тушириш планлари бажарилмади.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги ишда экологик вазият жуда кескин бўлган регионларга алоҳида эътибор берилди. Махсус тузилган ҳукумат комиссияси Орол денгизи ҳавзасида сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш тадбирларини тайёрламоқда.

Шу билан бирга табиатни муҳофаза қилиш объектларини қуришда, шу жумладан Астрахань газ комплекси сингари йирик саноат корхоналарида бундай объектларни қуришда орқада қолинди. Табиатни муҳофаза қилиш қонунларини бузиш ҳолларига йўл қўйилди. Жумладан, Олмаота, Вологда шаҳарларида, Камчатка областида ва бошқа районларда сув манбалари авария тарзида булғатилиши ва оқава сувларни бир йўла кўплаб чиқариб ташлаш ҳоллари рўй берди. Назоратчи органлар СССР Медицина ва биология саноати министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, СССР Рангли металлургия саноати министрлиги, СССР Ўрмон ва ёғочсозлик саноати министрлигининг ҳамда табиатни муҳофаза қилиш талабларини бажармаётган бошқа министрликларнинг айрим ишлаб чиқаришлари ва корхоналари ишини тўхтатиб қўйдилар.

Табиий ресурсларни сақлаб қолиш ва кўпайтириш, атроф-муҳитнинг ҳолатини яхшилаш соҳасидаги ишни такомиллаштириш мақсадида мамлакатдаги табиатни муҳофаза қилиш ишини тубдан қайта қуриш юзасидан Асосий йўналишлар белгиланди.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференциясини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздириб, экономикани ривожлантиришда биринчи кварталда эришилган ижобий силжишларни мустаҳкамлаш ҳамда бу йилги планларни муваффақиятли бажариш борасидаги куч-ғайратларини тобора оширмоқдалар.

СССР Давлат статистика комитети

27 апрель—Афғонистон Республикасининг миллий байрами—Апрель революцияси (1978 йил) куни

Кунлардан бир кун уйқудан уйғониб, дераза ортидаги ўрик дарахти оппоқ гуллаганига кўзингиз тушса, шунга ишончингиз комил бўлсинки, демак Афғонистон пойтахтига кўклам ташриф буюрибди.

...1988 йил баҳори. Савр инқилобининг 10 йиллиги... Бу шунчаки юбилейгина эмас, 1988 йил баҳори ҳозир содир бўлаётган воқеалар туфайли муҳим аҳамият касб этмоқда.

АФҒОНИСТОН: 88-ЙИЛ БАҲОРИ

1978 йилнинг 27 апрель куни Афғонистонда инқилоб содир бўлди. Бу инқилоб мамлакат тақдирида туб бурилиш юз бераётганининг аломати эди: меҳнаткашларга шафқатсиз жабр-зулм ўтказиб келган, Афғонистоннинг социал-иқтисодий ва маданий тараққиётига тўғаноқ бўлган феодал режим ағдариб ташланди. Инқилоб афғон халқининг яхши яшашга, янги жамият қуришга интилаётганлигини акс эттирди. Халқ бу инқилобни қўллаб-қувватлади, бу эса революция келажагига кафолат бўлди. Аммо инқилобнинг биринчи босқичида йўл қўйилган жиддий хатолар, ҳокимият тепасига жаллод Ҳ. Аминнинг келиши ҳамда империализм ва реакция ёш республикага қарши бошлаган эълон қилинмаган уруш Афғонистоннинг икки қарама-қарши лагерга бўлиниб кетишига замин ҳозирлади, бу эса жаҳондаги энг мураккаб регионал можаролардан бирининг пайдо бўлишига олиб келди. Афғонистонга қарши уруш миқёслари ниҳоятда кенгайиб кетиб, бу мамлакат мустақиллиги ва территориал бутунлиги реал хавф остида қолганида, Афғонистон ҳукуматининг илтимосига кўра, мамлакат территориясига совет қўшинларининг чекланган қисмлари киритилди.

...Мамлакатимизга совет аскарлари кирганидан кейин тунлари қишлоғимизга бегона одамлар оралаб қолишди, улар бизга Совет Иттифоқи Афғонистонни босиб олди, озодлигимиз поймол бўлди, дейишар эди, деб хабар қилади Кобул чеккасида яшовчи Мир Ҳусайн. Мен саводсиз одамман. Шунинг учун ниҳоятда қўрқиб кетдим. Даставвал, бошим оққан томонга кетсаммикан, деган ҳаёлда эдим, лекин қочиб қаерга ҳам борардим, оилам катта, ёшим ўтиб қолган бўлса. Шу йиллар орасида мен совет аскарлари билан икки марта учрашдим, улардан ёмонлик кўрганим йўқ. Аксинча, бир гал улар бизнинг аскарларимиз билан биргаликда қишлоғимизга келиб, мактабни қайтадан тиклашди, одамларнинг айтишига қараганда, кечалари бу ерга келган бегона кишилар шу мактабни портлатиб кетишган экан. Ҳозир бу мактабда менинг неварам ўқимоқда.

Афғонистон ҳукумати олдида ниҳоятда мураккаб вазифа турар эди — уруш шароитида мамлакатни ҳимоя қилиш ва айни вақтда Савр инқилоби асосий мақсадини амалга ошириб, экономикани ривожлантириш ва халқ фаровонлиги даражасини бутун чоралар билан юксалтириш керак эди. Маориф ва соғлиқни сақлаш муаммолари кўндаланг бўлиб турарди. Ҳозиргача қилинган катта ишларни инқилобдан аввалгидагига нисбатан зўр ғалаба, деб ҳисоблаш мумкин. Аммо ҳал бўлмаган кўпгина масалалар ҳам бор. Масалан, янги ўқув йилида биринчи синфга 776 минг ўқувчи келди, лекин булар мактаб ёшидаги болаларнинг фақат 50 процентини ташкил этади, холос. Ёки соғлиқни сақлашни олиб кўрайлик. Касалхоналар ва медицина пунктлари тармоғи доимо кенгайиб бармоқда, аммо айни вақтда бутун мамлакатда 9600 бемор учун жой ҳозирланган бўлиб, афғон аёлларининг фақат бештадан биттасининг туғуруқхонада кўзи ёриши мумкин.

...Қишлоғимизга иккинчи бор келишган совет кишиларининг эгнида оқ халат бор эди. Врачлар ташриф буюришибди, деб ҳикоясини давом эттирди Мир Ҳусайн. Улар берган дори-дармонлар мени дарддан фориғ қилмади, албатта. Чунки қари одамман. Хасталиклар суягимгача сингиб кетган. Лекин гап бунда эмас. Биз меҳрибон, мушфиқ кишиларни кўриб турар эдик, улар душманлар айтган одамларга ўхшамас эди. Ўшанда бир нарсага имоним комил бўлди: ҳар қанча ёлғон-яшиқ гап тарқатишмасин, халқларимиз ўртасида неча ўн йиллар мобайнида таркиб топган дўстлик пойдеворини қўпориб ташлаш мумкин эмас...

Уруш Афғонистон экономикасига катта путур етказди. Анъанавий савдо йўллари барбод бўлди. Оқибатда мамлакатнинг бир қанча районларида озиқ-овқат, ҳар куни зарур бўладиган товарлар ниҳоятда тақчил бўлиб турибди. Нарх-наво кўтарилиб кетди. Бу аҳоли ўртасида нифоқ чиқаришга уринаётган кимсаларга қўл келади. Аммо бу борада ҳам Совет Иттифоқи ўзининг жанубдаги қўшнисига ёрдамга келди. Икки томонлама ҳамкорлик яна ҳам кучайди, унинг янги шакли, яъни СССР областлари ва республикалари билан Афғонистон вилоятлари ўртасида бевосита алоқалар ўрнатилди. Бахтар ахборот агентлигининг ленталари ҳар куни у ёки бу вилоятга шимолдан навбатдаги тинчлик карвони келганлиги тўғрисида хабар бермоқда.

...Биз сиз юборган гуручдан таом пиширмоқдамиз. Либосим ҳам Совет Иттифоқидан юборилган газмолдан тикилган экан, дейди қария. Ғарб мамлакатлари юбораётган ракеталар билан эса самолётлар уриб туширилмоқда, пулемётлардан тинч аҳолига қарата ўқ узилмоқда.

Шу йиллар мобайнида неча ўн минглаб кишилар ҳалок бўлди. Ўтган йиллар якунларини чиқарар эканмиз, можарони ҳарбий воситалар билан ҳал этиш мумкин эмас, деган хулосага келдик, деб таъкидлади Афғонистон Республикасининг Президенти Нажибулло.

Шу боисдан ҳам Афғонистон раҳбарияти бундан бир йил муқаддам Афғонистон теварагидаги вазиятни тинч сиёсий воситалар билан бартараф этишга қаратилган миллий яраш сиёсатини ўтказа бошлади. Ҳаёт яраш сиёсати адолатли тинчликка эришишнинг ягона йўли эканлигини ва бошқа йўл йўқлигини кўрсатиб турибди. Покистон ва Эрондан 120 мингдан кўпроқ қочоқ ватанига қайтиб келди. 3200 қишлоқ тинч йўл билан халқ ҳокимияти томонига ўтди. Оппозициядаги ҳарбий бўлинмаларнинг 40 мингдан кўпроқ аъзоси қурол-яроғини ташлади, шулардан 6 минг нафари давлат ҳокимиятининг маҳаллий органларида фаол ишлашмоқда.

Ўтган йили олий жирға ўтказилиб, Афғонистон президенти сайланди, конституция тасдиқланди, бу қомусда кўп партиялилик ва коалиция принциплари қайд этилган. Куни кеча Республиканинг қонун чиқарувчи олий органи — Миллий кенгашга сайлов бўлиб ўтди. Сайлов арафасида Афғонистон ҳукумати оппозиция раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилиб, уларни сайловда қатнашишга даъват қилди, юксак давлат лавозимларини таклиф этди. Дастлабки маълумотларга қараганда, овоз беришда 1 миллион 545 минг афғон қатнашган. Оппозициянинг оддий аъзолари ҳам сайловнинг мамлакат тақдири учун муҳимлигини англаб, сайлов участкаларига келдилар.

Хўш, Пешовардаги «еттилар уюшмаси» раҳбарлари қандай йўл тутишмоқда? Ўтган йиллар мобайнида улар қон тўкилишини тўхтатишга қаратилган бирорта ҳам амалий таклифни ўртага қўйишгани йўқ.

Оппозициядаги гуруҳлар раҳбарлари ўртасида ниҳоятда ўткир зиддиятлар пайдо бўлганлиги уларнинг сиёсий ноқобилликларини кўрсатиб турибди ва пировардида улар олти йил давом этган Женевадаги музокараларга кузатувчи сифатида ўз намояндаларини юборишдан бош тортдилар.

Сайлов ниҳоясига етди. СССР ва Афғонистоннинг аниқ-равшан ва принципиал позицияси туфайли Женевадаги музокаралар муваффақиятли якунланди. Халқ тинчликка мунтазир бўлиб турибди. Байрам куни унга қандай орзу-истаклар айтсак жоиз бўлади?

...Женева битимларининг қоидалари тезроқ амалга ошсин, ҳар бир афғон хонадонида тинчлик ва омонлик бўлсин. Бизга шу истакни айта қолинг, деди жилмайиб Мир Ҳусайн хайрлашаётганимизда.

Андрей СЕМЕНОВ.
(ТАСС мухбири),
Кобул

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● БУХОРО. Ромитон районидаги «Партия XXVII съезди» совхозида 90 ўринли болалар боғчаси қурилди. Уни «Бухараоблагропромстрой» 1-трестининг 190-механизациялашган кўчма колоннаси қурувчилари бунёд этдилар.

У. ФАТУЛЛАЕВ.

● ТОШКЕНТ. Бўка районидаги Ильич номли колхозда қурилиш ишлари авжида. Яқинда колхознинг Қолгансир участкасида типовой магазин қурилди. Кўпгина хонадон телефонлаштирилди. 7 та синф хонаси тикланди.

У. АЛЕНОВ.

● ЧИРЧИҚ. Троицк посёлкасидаги «Октябрь» маҳалласида ҳашар йўли билан чойхона бунёд этилди. Хонадонлар телефонлаштирилди.

А. СУЛТОНОВ.

● АНДИЖОН. Шаҳрихоннинг 3-алоқа бўлимида ишлаётган С. Иномов аҳоли ҳурматини қозонмоқда. Почтальон Яккатут, Абдусамат, Қармоқ маҳаллаларида яшовчи 500 дан ортиқ обуначига газета-журналларни, кўп болали оналар ва пенсионерларга нафақа пулларини ўз вақтида етказиб бераётир.

Ғ. ПАРПИЕВ.

● НАМАНГАН. Поп районидаги болалар интернатида ўғил-қизларнинг таълим-тарбия олишлари учун барча имкониятлар яратиб берилган. 300 ўринли интернат ва унинг ётоқхонаси замонавий мебеллар билан жиҳозланган.

Т. АШУРОВА.

● ФАРҒОНА. Риштон район агросаноат бирлашмасининг ишлаб чиқариш корхонасида маиший бино қурилди. Унинг хизматидан 280 ишчи-хизматчи фойдаланмоқда.

З. СУЛТОНОВ.

● ҚОЗОҒИСТОН Чимкент область Туркистон шаҳри меҳнаткашлари икки қардош республика алоқачиларининг ҳамкорлиги туфайли Ўзбекистон телевиденияси программасини кўришга муяссар бўлдилар. Шу билан бирга туркистонликлар Москва ва Олмаота кўрсатувларини ҳам томоша қилаётирлар.

Э. РЎЗИМАТОВ.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни ўзбек тилида нашр этди:

Э. Ҳакимов. Социалистик мулкни кўпайтириш ва сақлаш — умумхалқ иши. 38 бет. Баҳоси 6 тийин.

Рисолада социалистик мулкни кўпайтириш ва сақлаш соҳасида партия ва ҳукуматимизнинг қарорларидан келиб чиққан ҳолда республикамизда олиб борилаётган ишлар, меҳнат коллективларининг бу борадаги роли ҳақида сўз боради.

Р. Абдуллаев, Н. Иброҳимов. Кооператив савдосида фан-техника тараққиёти. 40 бет. Баҳоси 6 тийин.

Китобча республика кооператив савдосида ЭҲМ ва бошқа ҳисоблаш техникасидан кенг фойдаланиш муаммоларига бағишланган.

Р. Абдуллаев. СССР Халқ хўжалик комплекси ва ер ости бойликлари. 16 бет. Баҳоси 4 тийин.

Брошюрада социалистик ишлаб чиқаришнинг муҳим омили ҳисобланувчи ер ости бойликларининг ижтимоий меҳнат тақсимотига таъсири, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдаги роли, ижтимоий ишлаб чиқаришда табиий бойликларнинг ўзлаштирилиши билан боғлиқ бўлган интеграцион жараёнлар баён этилади.

М. Авлоқулов. Матлубот кооперацияси ва халқ фаровонлиги. 40 бет. Баҳоси 6 тийин.

Китобчада республикамизда матлубот кооперациясининг ривожланиш йўллари, унинг ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдаги, қишлоқ аҳолиси, жумладан, қисман шаҳар аҳолиси эҳтиёжларини қондиришдаги роли баён қилинган.

(«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 28 апрель куни чиқади).

Редактор **Л. ҚАЮМОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Озарбайжон ССР Маданият министрлиги
С. РАҲМОН НОМИДАГИ ШЕКИН ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИ
М. Ф. Охундов таваллудининг 175 йиллигига бағишлаб
28 АПРЕЛДАН 3 МАЙГАЧА ЎЗ ГАСТРОЛЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ
28, 29, 30 апрель, 1, 2 май кунлари соат 19.30 да Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театри биносида
М. Ф. ОХУНДОВ АСАРИ

«МУСЬЕ ЖОРДАН ВА ДАРВИШ МУСТАЛИШОҲ»

(2 қисмдан иборат музикали комедия)
СПЕКТАКЛИНИ НАМОЙИШ ЭТАДИ.

АСОСИЙ РОЛЛАРДА:
Мусье Жордан — Айшад МАМЕДОВ
Дарвиш Мусталишоҳ — Мухтор ИБАДОВ.
Бек Шоҳбоз — Илҳом АЛИЕВ.
Хотамхон оға — Рафиқ ЮНУСОВ.
Хоним Шаҳрибон — Қамар МАМЕДОВА.
Хонпари — Ганира МАМЕДОВА.
Куса — Фармон Абдуллаев
Кечол — Хонлар ГАШИМЗАДЕ

ИШТИРОК ЭТАДИЛАР:
Саҳналаштирувчи режиссёр — Жаҳонгир Наврўзов.
Рассом — Гудрат Мамедов,
Композитор — Живаншир Кулиев,
Балетмейстер — Али Ашрафи.
Касса соат 10.00 дан очиқ.

ТУРИСТ

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

БЕШ КУНЛИК МАРШРУТЛАР БЎЙЛАБ САФАРГА ЧИҚИШ УЧУН

ПУТЁВКАЛАР ТАКЛИФ ЭТАДИ

РОСТОВ-ДОН, 16 майдан 20 майгача, 6 июндан 10 июнгача. Баҳоси — 203 сўм.
РЯЗАНЬ-МОСКВА, 12 майдан 16 майгача, 26 майдан 30 майгача. Баҳоси 183 сўм.
ДАУГАВПИЛС 22 майдан 27 майгача. Баҳоси — 239 сўм.
ИРПЕНЬ (Киевдан 15 км. олисда), **26 майдан 30 майгача.**
РОСТОВ-ВЕЛИКИЙ, 27 майдан 31 майгача, 5 июндан 9 июнгача. Баҳоси — 195 сўм.
ОДИНЦОВО (Подмосковье), **23 майдан 27 майгача. Баҳоси — 193 сўм.**
ЛИЕПАЯ, 16 майдан 21 майгача. Баҳоси — 253 сўм.
БОКУ, 6 майдан 9 майгача. Баҳоси — 129 сўм.
ОРГЕЕВ (Кишинёв бўсағасида), **13 июндан 17 июнгача. Баҳоси — 216 сўм.**
БЕНДЕРИ — «ПРИСТЕНИЯ» туристик комплекси, 2 майдан 12 майгача, 16 июндан 26 июнгача.
ХИМКИ (Подмосковье), **6 майдан 10 майгача. Баҳоси — 194 сўм.**
НИКОЛАЕВ (Одесса области) **7 июндан 11 июнгача. Баҳоси 233 сўм.**

БОЛТИҚ БЎЙИ РЕСПУБЛИКАЛАРИ БЎЙЛАБ
КЛАЙПЕДА, 16 майдан 25 майгача.
ИГНАЛИНА-КАУНАС, 24 майдан 2 июнгача.
АЛИТУС-ПАНЕВЕЖИС, 3 майдан 10 майгача, 14 июндан 21 июнгача.
ВИЛЬНЮС-СВЕТЛОГОРСК, 6 майдан 18 июнгача.
ТАРТУ-КАУНАС, 2 майдан 13 майгача, 9 майдан 20 майгача. Баҳоси — 315 сўм.
КАЛИНИНГРАД-ПАНЕВЕЖИС, 6 июндан 18 июнгача. Баҳоси — 349 сўм.
НАРВА-ПАНЕВЕЖИС, 22 майдан 2 июнгача. Баҳоси —361 сўм.
ШАУЛЯЙ-ПАЛАНГА, 2 майдан 15 майгача. Баҳоси —375 сўм.
ВАЛГА-РИГА, 22 майдан 30 майгача. Баҳоси — 315 сўм.
ДРУСКИНИНКАЙ, 18 майдан 29 майгача. Баҳоси — 274 сўм.

РСФСР, УКРАИНА БЎЙЛАБ:
«ЦЕЙ»-«КАХТИСАР» туристик базалари, 1 июндан 21 июнгача.
КОСТРОМА — «СОСНОВИЙ БОР» туристик базаси, 28 майдан 11 июнгача.
ИРКУТСК — «МАЛОМОРСКАЯ» туристик базаси, 15 июндан 27 июнгача.
БРАТСК-ИРКУТСК-«ПЕСЧАНАЯ» туристик базаси. 5 июндан 16 июнгача.
ОЗЕРИ (Подмосковье) **меҳмонхонаси, 1 июндан 10 июнгача.**
ИВАНОВО-МОСКВА, 24 майдан 30 майгача. Баҳоси — 248 сўм; 28 июндан 4 июлгача.
БЕРДЯНСК, 21 майдан 4 июнгача.
ТОЛЬЯТТИ — «ЖИГУЛИ» туристик базаси, 2 июндан 16 июнгача.
ТИРАСПОЛЬ, 4 майдан 13 майгача. Баҳоси — 263 сўм; 11 июндан 20 июнгача.
АРХАНГЕЛЬСК-«БЕЛОМОРСК ТУНЛАРИ ЎЛКАСИ» — «БЕЛОМОРСКАЯ» туристлар меҳмонхонаси, 26 июндан 10 июлгача.
ПЕТРОЗАВОДСК-НАРВА, 9 майдан 20 майгача. Баҳоси — 383 сўм.
ДРАГОБИЧ, 15 майдан 3 июнгача. Баҳоси —387 сўм.
«ВОРОНЕЖ-«СПУТНИК» туристик комплекси (болалик ота-оналар учун), **1 июндан 20 июнгача.**
«ҚИЗИЛ-«АЗАС» туристик базаси, 26 июндан 8 июлгача.
ТУЛА--«АЛЕКСИН БОР» туристик базаси, 6 июндан 25 июнгача.
ОДЕССА, 26 майдан 9 июнгача. Баҳоси — 284 сўм; 1 июндан 15 июнгача. Баҳоси 294 сўм.

КАВКАЗ БЎЙЛАБ, ДЕНГИЗДА САФАР:
БОРЖОМИ, 5 июндан 25 июнгача.
«КАХЕТИЯ-«КАВКАЗСИОНИ» туристик базаси, Батуми, 15 майдан 3 июнгача, 4 июндан 23 июнгача.
ЕВПАТОРИЯ (меҳмонхона), **17 майдан 27 майгача. Баҳоси — 341 сўм.**
СОЧИ, 14 майдан 3 июнгача. Баҳоси — 330 сўм.
СЕВАСТОПОЛЬ (хусусий сектор), **15 майдан 25 майгача. Баҳоси — 252 сўм; 12 июндан 22 июнгача.**
МЦХЕТА-СУХУМИ (хусусий сектор), **9 майдан 29 майгача, 14 майдан 3 июнгача, 29 майдан 18 июнгача, 3 июндан 23 июнгача.**
МЦХЕТА-ГАГРА, 23 майдан 12 июнгача, 7 июндан 27 июнгача. Баҳоси — 373 сўм.
МЦХЕТА-ПИЦУНДА, 7 майдан 27 майгача, Баҳоси— 334 сўм.
МЦХЕТА-ЯНГИ АФОН, 11 майдан 30 майгача. 31 майдан 20 июнгача. Баҳоси 346 сўм.
ФЕОДОСИЯ, 1 июндан 21 июнгача. Баҳоси — 400 сўм.
АДЛЕР, 9 майдан 29 майгача, 30 майдан 19 июнгача. Баҳоси — 331 сўм.
ГЕЛЕНЖИК (хусусий сектор), **20 майдан 8 июнгача, Баҳоси 335 сўм.**
ЛАЗЕРОВСКОЕ (Сочи), **6 майдан 26 майгача, 20 майдан 9 июнгача. Баҳоси — 333 сўм.**
ПЯТИГОРСК (хусусий сектор), **10 майдан 29 майгача, 30 майдан 18 июнгача. Баҳоси — 314 сўм.**
КИСЛОВОДСК, 11 майдан 30 майгача, 2 июндан 21 июнгача. Баҳоси — 302 сўм.
ПЯТИГОРСК («Озерний» туристик комплекси»), **25 майдан 8 июнгача. Баҳоси — 408 сўм.**
БОКУ-ЯЛАМИН денгиз соҳиллари, 11 июндан 25 июнгача.
ЕССЕНТУКИ (хусусий сектор), **16 майдан 4 июнгача. Баҳоси — 300 сўм.**
Самолётда бориш ва қайтиш, яшаш, овқатланиш, экскурсия хизмати кўрсатиш харажатлари путёвка қийматига киради.
Қуйидаги адресга мурожаат этинг: Тошкент шаҳри, 78-алоқа бўлими, Намойишчилар хиёбони 5-уй.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ X ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ШАҲАР ТАРАДДУД КЎРМОҚДА

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг яқинда ўтказиладиган халқаро кинофестивали барча тошкентликлар учун катта байрам бўлиши кутилмоқда. Шу кунларда фестивалга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Фестиваль бош рассоми Сергей Васильевич Аванесовнинг ишлари, айниқса, кўп. Ижодий группа шаҳарга оро берибгина қолмай, айни вақтда майдонларда ва кинотеатрларда очиладиган 11 та кўргазмани ҳам безаши лозим. Бу — уч қитъа кино санъати намойиш қилинадиган уч юздан ортиқ стендни ташкил этади.

Бош рассом ҳатто танаффус вақтларида ҳам иш билан банд — қаергадир телефон қилади, баъзи нарсаларни келишиб олади, эскизлар чизади... Ишлар олдинги киноанжуманларга нисбатан қарийб уч баравар кўпайди. Бу ҳазил гап эмас. Зеро, бу галги Тошкент фестивали ўнинчи — юбилей фестивалидир.

— Шаҳарнинг асосий кўчалари, барча кўргазмаларни безаш борасидаги лойиҳа эскизлари ва фестиваль ленталари кўрсатиладиган 15 та кинотеатрдаги ишлар ниҳоясига етказилди, — деди С. Аванесов.

«Рассом» комбинатининг фестивалда қатнашадиган ижодкорлари ранг тасвир ва графика, халқ санъати элементлари ва фотоплакатлардан фойдаланадилар. Транспарантлар тайёрлаш ишлари ҳам тугади. Уларда анжуман шиори: «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган сўзлар беш тилда ёзилган.

Жуда катта панно тайёрланмоқда. Панногa атиргул тасвири туширилган бўлиб, фестиваль эмблемаси унинг баргларига ўралган. Бу панно «Ўзбекистон» меҳмонхонаси пештоқини безайди. Меҳмонхона олдидаги майдон ҳам ўзгача қиёфа касб этади. Октябрь инқилоби хиёбони теварагида «Совет Ўзбекистони кинохроника кадрларида» кўргазмаси жойлашади. Кўргазмага чет эллик санъат арбобларининг республикамизга бағишланган асарлари қўйилади. Меҳмонхона холларида фестиваль қатнашчилари ижоди билан таништирувчи кўргазмалар очилади.

Санъат саройи майдонида — «Тошкент халқаро кинофестивали», «Кўпмиллатли совет кино санъати», «Совет республикалари — X халқаро кинофестиваль қатнашчилари» ва «Совет Ўзбекистони кино санъати» мавзуида тўртта киноплакат кўргазмаси очилади.

Кинообзор вақтинча жойлашадиган республика Киночилар уйида нур билан ҳаракатга келадиган ҳарфлар қурилмасини монтаж қила бошладилар. Фестиваль кунлари бу ерда шу қурилма ёрдамида хорижий ва совет фильмларидан олинган кадрлар ранго-ранг жилоланиб, тошкентликларни томоша қилишга чорлайди. «Интурист» маданий-ахборот марказида ҳам рассомлар қизғин иш олиб боришмоқда. Бу ерда кинематографчилар профессионал клуби ишлайди, рассомларнинг экран усталарига чизган дўстлик ҳазил расмлари кўргазмаси очилади.

Н. ПОЛЯНСКАЯ,
ЎзТАГ мухбири.

ЯНГИ ЎҚУВ КОМПЛЕКСИ

Хоразм области. Кўҳна Хива шаҳрида минг ўқувчига мўлжалланган янги ўқув комплекси қурилиб фойдаланишга топширилди. Унга Хоразмдаги кекса ўқув юртларидан бири — Я. Свердлов номли Хива педагогика билим юрти студентлари кўчиб кирдилар. Миллий услубда қурилган муҳташам бинода ўқув аудиториялари, амалий машғулотлар учун хоналар, дам олиш хоналари, ошхона мавжуд.

СУРАТЛАРДА: машғулот қизғин борайтир. Аълочи ўқувчи Шарофат Рўзметова (олдинги планда). Пастда эса билим юрти бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг машғулоти давом этмоқда.

Қ. Отаев фотолари (ЎзТАГ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

● Тингланг, томоша қилинг

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — А. Н. Островский. «Ҳар тўкисда бир айб». Фильм-спектакль. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Пермь телевидение студиясининг программаси. 17.20 — Шер тоғлар юртида. 17.45 — Дастхат. 19.00 — Мультфильм. 19.10 — Москвада янги ҳайвонот боғи қурилиши муаммолари ҳақида. 19.40 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Союзлар уйининг Колонна залида шоир Л. И. Ошаниннинг ижодий кечаси. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Шоир Л. И. Ошанин ижодий кечасининг давоми. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.45 — Фидойи шахслар.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Музика. 10.05 — Француз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Француз тили. 13.05 — «Дарахтлардаги парашютлар». Бадиий фильм. 1-серия. 14.10 — Ҳужжатли фильмлар. 14.50 — Янгиликлар. 15.00 — «Карл Маркс». «Навқиронлик йиллари». Бадиий фильм. 1-серия.

26 АПРЕЛЬ, СЕШАНБА.

18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Музикали киоск. 19.15 — Ритмик гимнастика. 19.45 — Очиқ рояль. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Кинопанорама. 23.45 — Тонгги почта. 00.15 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 16.15 — «Дубровка». Бадиий фильм. 17.30 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг 70 йиллигига. 19.20 — Социалистик қонунчилик ва демократия. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ахборот. 20.15 — Мультфильм. 20.20 — Долзарб вазифа. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Жавоҳир дурдоналари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Оталар сўзи — ақлнинг кўзи. 23.30 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.35 — Бир актер театри. 20.00 — М. Горький. Ҳаётининг сўнгги йиллари. 21.00 — Китоблар оламида. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ҳаёт учун хавфли». Бадиий фильм.

РАДИО

Биринчи программа. 8.30 — Қўшиғим сизга армуғон. 9.30 — М. Самандарова куйлайди. 9.45 — КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорлари — ҳаётга! 12.10 — Ўзбекистон транспорти. 12.30 — М. Қўшжонов. «Снайпер». Повестдан парча. 12.50 — Эстрада миниатюралари. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — Хотира. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.00 — Ёзувчилар — болаларга. 15.50 — Советлар ва қайта қуриш. 18.15 — Афғонистон миллий байрами — Апрель революцияси кунига. 18.30 — Концерт. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.10 — Қармоқ. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.45 — ЎзССР халқ артисти М. Ғафуров куйлайди. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

Р — 10735. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 96. ИНДЕКС 64583 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12